

Hudhud 1 & 2

(Stories)

**Summer Institute of Linguistics
Publisher
1996**

Published in cooperation with
the Commission on Philippine Languages and
the Department of Education, Culture and Sports.

Additional copies of this publication
are available from:
Book Depository
P.O.Box 2270 CPO
1099 Manila

This book or any part thereof may be copied or
adapted and reproduced for use by any entity of the
Department of Education, Culture and Sports without
permission from the Summer Institute of Linguistics.
If there are organizations or agencies who would like
to copy or adapt this book, we request that
permission first be obtained by writing:

Summer Institute of Linguistics
P.O.Box 2270 CPO
1099 Manila

We wish to express appreciation to the Swedish
International Development Authority (SIDA) and the
HF/FB Mission of Sweden for their assistance in the
production of this publication.

Storybooks 1 & 2 combined
in Mayoyao Ifugao
2nd edition

90.8-796-4C 54.120P-966041N
ISBN 971-18-0291-0
Printed in the Philippines

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
DEPARTMENT OF EDUCATION; CULTURE
AND SPORTS

Meralco Avenue, Pasig, Metro Manila

OFFICE OF THE SECRETARY

Paunang Salita

Ang mga isla, kagubatan at mga kabundukan ng ating bansa ay tahanan ng iba't-ibang pamayanang kultural na ang bawat isa ay may sariling wika at kaugalian. Ang ating kultura ay mahalagang piraso ng magandang mosaik at iyan ang bansang Pilipinas.

Ang ating bansa ay mayroong utang na loob sa pamayanang kultural. Maraming panahon na ang nagdaan na ang kaugalian, wika at magandang layunin ay nakatulong sa ikauunlad ng ating makabansang pagkamamamayan.

Maipagmamalaki natin ang ating pamanang Filipino habang nagkakaroon tayo ng malawak na pang-unawa sa mga kulturang ito.

Sa mga kadahilanang ito, kinakailangang mapangalagaan ang mga wika at kinaugaliang pamayanang kultural ng Pilipino. Ang aklat na ito, na nasa wika ng pamayanang kultural ay may layuning tumulong sa pangangalaga nito. Ito ay ginawa para mapaghusay ang kakayahan sa pagbasa at pag-unawa, at para palawakin pa ang kaalaman sa pamamagitan ng pagbasa sa sariling wika. Ang paraang ito ng pag-aaral sa pamamagitan ng paggamit ng unang wika ay makapagpapaangat sa sariling wika at ang pagbabasa nito ay isang kapaki-pakinabang na karanasan.

Dahil dito, labis ang pasasalamat ng sambayanang Pilipino sa Summer Institute of Linguistics (SIL) dahil sa kanilang pagsusumigasig na mapanatili at mapalaganap ang kulturang Pilipino sa pamamagitan ng babasahing ito.

Ikinararantal, kung gayon, ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Sports na ipakilala ang aklat na ito, ang pinakabagong edisyon, para mapaunlad ang karunungan bumasa't sumulat sa pamayanang kultural. Sa pagtulong sa mga kumunidad na ito, ang kabutihan ng buong bansa ay natutuhangan.

RICARDO T. GLORIA

Kalihim

Preface

This is a second edition, under one cover, of the first and second Mayoyao storybooks.

Many people have helped with the preparation of these stories. Special thanks goes to Pastora Carmen Sabelo and Mrs. Pilar Banayan for their assistance with the first four stories, to the people of Chumang who recorded the remaining six stories and the people of Poblacion who assisted in the transcription and editing of the text.

Mr. William Gopeng kindly produced the illustrations.

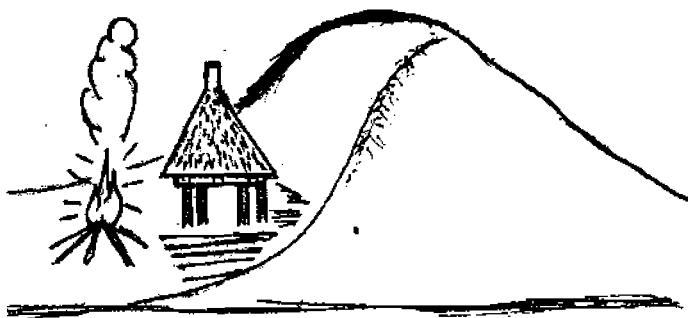
Contents

	Page
1. Pfu ^h khan ay Pangorchihon	1
2. Akhinnaja ay Aligkhujon	7
3. Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at	21
4. Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag	31
5. Entalaw ay Hakhumpfay	39
6. Pfatpfaton	50
7. Aligkhujon ay Pfu ^h khan	57
8. Pattukhangnga	71
9. In ^h lalawwijon ay Impfukakawwijon	82
10. Aligkhujon ay Engkhechah	91

Pfukhan ay Pangorchihon

Anu cha Pfukhan ay Pangorchihon. Hempfalay cha Pangorchihon ay Pfukhan ja gwa han oh-ohha an empfalay cha an hi Pangodjagwon an lala-e. Ja immilog hi Pangodjagwon ja inalin Pangorchihon hi, "Ma-a ta i ta omapar, Pangodjagwon." Ja inalin Pangodjagwon hi, "Aa, umuy ta ta i ta omapar." Ja empacheh cha ja i cha emmapar ja teneynan cha hi Pfukhan.

Emmo-ohha ken hi Pfukhan ja gwa anu an nadhom, ja ma-id anu e-apoy na. Ja nungwingngigwingngi ti behellong.

Nungwingngigwingngi ja gwa han apoy hichi
pfuludna an achawwi. Ja empacheh Pfukhan ja i
na khun hingiton ja tinnig na hichuy achaaan chi
apoy.

Unagkhu immuy ja un hi Emmamata'-on hichin
khun mun-apoy an otong chi apoy na. Immuy ja
enggwangar na ja enggwangar khuh
Emmamata'-on. Ja inalin Emmamata'-on hi,
“Ngachan ni epfokham, hiton takhu?” Ja
nunchiyyat na chin mata na an o-otongngan.
Temma-ot hi Pfukhan ja impfugnud na. Unagkhu
na-amtang ja numpfangpfangngad ja inali na hi,
“Ijalim adni', Emmamata'-on, hay e-apoy u ti nan
ma-id oh-ohhah apoy ja tan achiya' munhaang.”
Inalin Emmamata'-on hi, “Aa, hot chugwagwaom
ay ni pantaw.” Pfimmangon anu ja inchat na chin
ek-ekeng na an khun mumpfala. Inali na hi,
“Tayya, muti epfangngad mu hitay ek-ekeng u ti
hijay nepa-agwan tay apoy.” Allon Pfukhan hi, “Aa,
epfangngad u.” Ja allon Emmamata'-on hi,
“Epfangngad mu hi magwiit.” Ja inalin Pfukhan
hi, “Aa”.

Unagkhu nagwiit ja ma-id epfangngad na ti nagpfu. Khimpfu na ti unagkhu nun-apoy ja intongo na hichin ek-ekeng ja nalichuwana ja agkhuy na inaan. Ja immuy hi Pfukhan ay Emmamata'-on ja allon Emmamata'-on hi, "Chah chin ek-ekeng u?" Inalin Pfukhan hi, "Khenong adni' ta uja' hingiton ti nan nagpfu." Inalin Emmamata'-on hi, "Ikhad a ken un mu uy khimpfu hini ek-ekeng u. Parkham mangkay. Parkham hini ek-ekeng u un mu uy khimpfu." Ja allon Pfukhan hi, "Ngay ngachah ay chita chi pamallog u ay nuy ek-ekeng mu?" Inalin Emmamata'-on hi, "Aa, muti ngay e-ek-ekeng u hotti epfangngad mu." Ja inalin Pfukhan hi, "Khenong ken ta ija' maningit." Ja empacheh Pfukhan ja inalin Emmamata'-on hi, "Epfangngad mu hi magwiit." Ja inalin Phukhan hi, "Aa."

Nagwi'gwiit ja numpfangngad ja inali na hi, "Mu ma-id ay chita angnge epfangngad u ti nagpfu." Ja inalin Emmamata'-on hi, "Hot ichugwagwam hini ngamoy mu." Ja inchugwagwa na anu hichin ngamoy na ja penotnan Emmamata'-on hichin ikhid Pfukhan. Ja numpfalidon Emmamata'-on hi apoy.

Unagkhu nagwiit ja immali khuh Pfukhan ja inalin Emmamata'-on hi, "Chaad mah chin ek-ekeng u?" Inalin khuh Pfukhan hi, "Mu ma-id ay chita hotti ngay mah ato?" Inalin Emmamata'-on hi, "Hotti ichugwagwam khuh hini ohan ngamoy mu." Inchugwagwa na anu khuh chin agwana ja penotnana ja ma-id ken ngamoy Pfukhan. Numpfanggad hi pfalay cha ja numpekheng.

Ja gwa an magwa-ah ja inali na chin agwitan hi, "Umuy a adni' ta im pfokhaan cha Pangorchihon ay Pangodjagwon ti tan matoja'." Ja allon chin agwitan hi, "Aa." Tenomnong chin agwitan ja immuy hichi ad Er-eleng ja numpatto' hichin hakogwagwit chin agwajan ja allonay, "Kokkokokoooook, gway chah immali heto ay cha Pangorchihon ay Pangodjagwon?" Ja allon chin takhu an gwa ay chuy pfalay an negpong ay chuy agwajan hi, "Anagkha ta umali a hina hiton agwitan?" "Gwacha chah hi Pangorchihon ja hi Pangodjagwon heto?" Ja inali chay, "Ma-id hotti tomajap a ta umuy a hichi pangngerna an pfuludna."

Ja temmajap chin agwitan ja immuy ja allonay,
 "Kokkokokokook, chah cha Pangorchihon ay
 Pangodjagwon heto?" Ja inali cha hi, "Ma-id cha an
 gwacha cha ad Allagwitan."

Ja tenomnong khuh chin agwitan ja numpatto'
 chin hakogwagwit chi agwajan ja nunkokkokokook
 anu ja inali na hi, "Gwacha chah heto cha
 Pangorchihon ay Pangodjagwon?" "Aa, gwahto
 cha." Ja nachad anu ay chuy pfopfong ja allon cha
 Pangorchihon ay Pangodjagwon hi, "Ngachan ni
 epfokha'm, hiton agwitan?" Inali na hi, "Umaa aju
 adni' ti nan matoy hi Pfukhan an hahadchon cha'ju
 hichi pfalay ta-o." Inali cha hi, "Ti khenong ay
 chita angnge ti tan un mi khun tapan hitay orha
 hotti ipangulum ta umuy ah pfalay ta-o ta allom hi

hahadchom hi magwiit hi mapujaw hot tuwoy cha,
ta ijali mi hitay chotag."

Ja empacheh khu chin agwitan an tenomnong ja
immuy ja numpatto' chin haggaw ja allona hi,
"Kokkokokoook, ja allon cha hi umali cha hi
magwiit hi mapujaw hotti hahadchom."

Ja nun-ingwiit anu ja immangot cha Pangorchihon
ay Pangodjagwon hi pfalay cha ja inali cha hi,
"Chaad a mah Pfukhan?" Ja inali na hi, "Naah?" Ja
allon cha hi, "Chah hini ngamoy mu?" Ja
impatikhaw nah chin ngamoy na an napotoolan.
"Tayya atag an ma-id." Unagkhu na-amtang ja
inali na, "Niya atag an immali aju. Hotti tayya
mangkay an matoja'." Ja amat hichi ja natoy anu
hi Pfukhan ti hi Pangorchihon ja hi Pangodjagwon
chi hehennod na. Ja angkhay.

Akhinnaja ay Aligkhujon

Anu hi Aligkhujon. Gwacha han ohan-arkhaw ja nenomnom na an podhona an marhin. Hotti enala na chin pfangaw na ja chin hongot na ja empacheh na. Narpu hichi pfutajan omarkhaw ja enedchong na an umuy hichi alimhan omarkhaw. Ja hini nenomnom na ja hini mahhun an chakngana an pfalahang ja hija chi ahagwaona.

Unagkhu gwa hichi tongan chi acha ja gwacha han chengngor na an khun muntalanu an agwitan. Ja allonah, "Umuja' adchiya ay chuy. Nu khuh ni' han pfalay." Ja empacheh na an umuy ja chinakngana hichi pfalay ja tinnig na han pfupfai an marjaw chi nunchimmang ja khun mun-apfor. Ja empatang Aligkhujon chin pfangaw na ja inali na chi, "Uminuma' akkay hay chanum ju." Ja inalin chin pfupfai an hi Akhinnajah, "Ti aa kaykhu." Emponag na chin khuna ablun ja henongkhop hichi pfalay ja enala na chin ongot ja enehgwo' na

ongot

pon-otanan

chin pon-otanan. Engkhahad na ja inali na hi,
 "Tayya, hitay chanum ta uminum a. Ngay ngachan
 mu?" Inali na hi, "Ha-in hi Aligkhujon an narpu
 hichi pfutajan omarkhaw."

Ja imminum hi Aligkhujon ja inumpfun ja inali na
 hi, "Tan una' immali an i maningit hi ija'
 ahagwaon, ja tan he-a ton nahhun an chinaknga'.
 Hotti podhom chah ta mun-ahagwa ta?" Ja inalin
 Akhinnaja hi "Ti aa kaykhu, muti khenong ta
 umali cha ama ay ina ta munhahapit ta-o nu
 podhon cha an mun-ahagwa ta."

Unot nahilip ja immali chin ammod Akhinnaja ja
 ni'hapit hi Aligkhujon. Ja inali na hi, "Tan una'
 immali ta ahagwao' hitay empfalay ju." Ja inalin
 chin ammod Akhinnaja hi "Ti aa un mu podhon."
 Ja allona hi, "Podho', hotti mun-ahagwa ami ja
 epacheh mi hi magwiit ta ijuy uh pfalay mi ti gwa

an khun cha munbakhana hana tatakhu ta en-anamot u ayya hini hingito' an ahagwao', ja namalinpin ami ken." Ja inalin chin ammod Akhinnaja hi, "Ijuy mu, muti khenong ta magwi'gwiit ja un aju umuy." Ja inalin Aligkhujon hi "Ti aa."

Nun-ingwi'gwiit ja nangan cha chin nannanong. Ja khapo ta pfalahang ken hi Akhinnaja ja achi podhon Aligkhujon an chumalan ti maghitan. Hotti una empfangaw hija. Nunlopfong hi Akhinnaja hi maphod ja nun-uynu chin pfangaw, ja enpfangaw Aligkhujon. Ja inalin aman Akhinnajah, "Tayya, epfarno' u hitay pfunguhan ay tay partug ta, nu mungkeeng ayya hitay pfunguhan, ja ma-annila an un mu inhakhigwalat hitay empfalay u." Ja inalin Aligkhujon hi, "Aa." Amat hichi, ja empacheh cha an umuy.

Empacheh cha Aligkhujon ay Akhinnaja ja inlahiyan cha han ohan pfuglay. Ja na-ugwaw hi Aligkhujon ja gwa han chinakngana an ohan pfupfai an timmungaw ja inalin Aligkhujon hi, "Mi-inum ta akkay hay enerpoh ju." Ja allon chuy pfupfai hi, "Gwacha, muti napoh, hotti umuy a

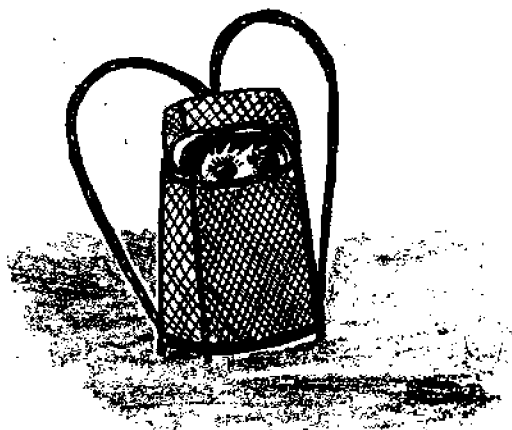
hichi ah-ahpfuna ta alam ja gway enerpoh hachi uchumna." Ja inali na hi, "Umuy ami." Ja inalin chin timmungaw hi "Aa."

Empacheh cha ja immuy cha khu ay chuy oha an pfuglay. Ja chinakngan cha han ohan pfupfai an khun mun-apfor ja khun munmoteer hichi mata na. Ja inalin Aligkhujon chi, "Mi-inum ta akkay hay enerpoh ju." Ja allona hi, "Aa, nu han enerpoh u an munlameh ti inchumallingan hini enerpoh u." Ja inpfuwat na hi Akhinnaja ken an pfinangaw na. Ja henongkhop gwot hi Emmamata'-on, ja i na impau' chin enerpoh na an pfupfud. Ja inali na hi, "Aligkhujon, mu hongkhop a mah ta uminum a." Henongkhop hi Aligkhujon ja khun umin-inum hichin enerpoh Emmamata'-on. Ja unot tinnig Emmamata'-on an napfutpfutong hi Aligkhujon, ja khuna allon hi, "Tayya pay. Uminum a, ti tan cho-or." Khuna pa-ipa-inumon hi Aligkhujon, ja ingkhana an napfutong.

Ja khimmahad hi Emmamata'-on ja impfughor na chin pfangaw Aligkhujon, ja tinnig na hi Akhinnaja hichi choharna. Ja impapfutay na hi Akhinnaja ja nunho-or na. Inaana chin lopfong na

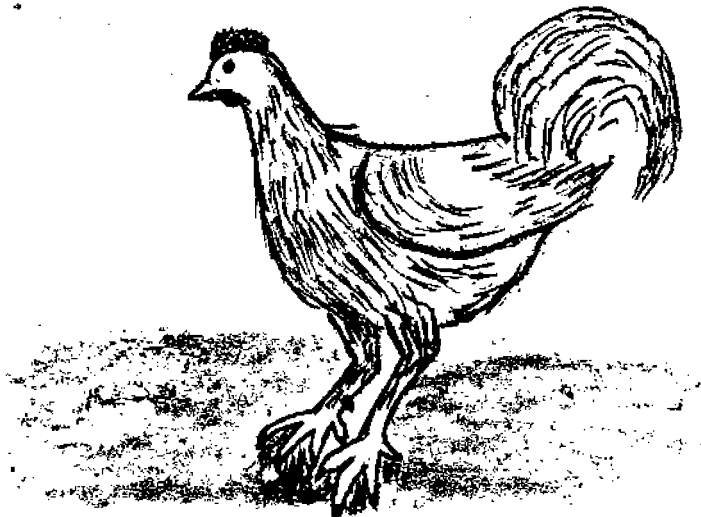
an napupukhit ja inaana chin lopfong Akhinnaja
an mapmaphod. Ja enlopfong Emmamata'-on chin
lopfong Akhinnaja, ja impilopfung na khuh chin
lopfong na ay Akhinnaja. Ja nun-uynu hi
Emmamata'-on chin pfangaw Aligkhujon.

Ja amat hichi, ja unagkhu najahjah hichin
pfinutong Aligkhujon, ja khimmahad, ja inali na
hi, "Anaad ay chita an chan naha'-ad." Ja inali na
hi, "Ekharkhalagkhar u an umuy ta achi ami
madhoman ay tay chalan." Empfangaw na hichin
pfangaw, ja inali na hi, "Anagkha hitay pfangaw ta
machamot?" Ja inalin Emmamata'-on an gwa hichi
choharna hi "Khangayna ti nan un mu intata'chug
hijaot un chimmamot hitay hena'pfatam, hotti i ta
gwot." Ja empacheh cha ja empfangaw na ken

hichin machamot an pfangaw ja empacheh na an umuy.

Ja mungkeengot hichin pfunguhan an emparno' chin ammod Akhinnaja chin partug. Ja inalin chin ammod Akhinnaja hi, "Angkhaynana an inhakhigwalat Aligkhujon hi Akhinnaja!" Ja inali na chin agwitan hi, "Umuy a ta im hingiton hi Akhinnaja ti tan inhakhigwalat Aligkhujon ti tan omod an mungkeeng hitay emparno' u an pfunguhan." Amat hichi, ja impipfoong na chin lanob ay chuy agwitan. Inali na hi, "Hijah tay chi ijuy mu, ja empelanob mu ay Akhinnaja hot matakhu."

Ja amat hichi, ja immuy chin agwitan, ja tenomnong. Ja immuy ay chuy pfuglay an negpongan chin pfalay Emmamata'-on. Ja tinnig na hi Akhinnaja an nehaha'mang chin hapang chi ajiw an entapar ken Emmamata'-on. Ja nun-opah chin agwitan ja enala na hi Akhinnaja ja lenanob na. Pinitlo na an lenanob hi Akhinnaja ja unagkhu lahna ja khun mumpfangngad chin hochohchan Akhinnaja. Ja empelanob na khuh chin agkhuy an lanob, ja pfimmangon hi Akhinnaja. Ja empelanob na pay chin uchumna an lanob, ja chimmalan mahpay hi Akhinnaja. Ja amat hiehi, ja inalin chin agwitan hi, "Mumpfangngad ta hichi pfalay cha amam ti tan i chi-a inhakhigwalat ay Aligkhujon." Allona hi, "Achi an mangunucha' ta ija' alaon hini hengheng u ja chin lopfong u ja una' mumpfangngad."

Ja amat hichi ja tenomnong khuh chin agwitan. Ja numpfangngad hi pfalay cha chin ammod Akhinnaja ta i na ken ipa-innila an nummahu hi Akhinnaja.

Ja amat hichi ja hi Akhinnaja ja empacheh na an mangunud ay chuy ene-engwan Aligkhujon an

ene-edchong na ay nuy pfutajan omarkhaw. Unot pfimmutay ay chuy oha an pfuludna, ja enamang na hi Aligkhujon an khun mangti-id chin machamot an enhape-eng na an hi Emmamata'-on. Ja inumpfun hi Akhinnaja ay chuy panpantoto' chuy pfuludna, ja inali na hi, "Hachona', hadhadchona' Aligkhujon, ti hi mangkay Emmamata'-on hinuy empfangaw mu an pfu-un hi Akhinnaja!" Nungwingi hi Aligkhujon ja inali na hi, "Nga chah chuy ahighikha an khun mangunud?" Ja inalin Emmamata'-on an gwa ay chuy pfangaw hi, "I ta gwot, ti tan hukhit an khangayna hichuy khun mun-u-uwai'. I ta ti tan hukhit!" Amat hichi, ja empacheh cha khu.

Ja nalahin cha khu ay chuy oha an pfuludna. Ja ne'hagwang khuh Akhinnaja ay chuy pfuludna an inlahiyan cha. Allon Akhinnaja hi, "An akamoh kaykhu hi Aligkhujon an anong un ta khun mun-umun-ugwap an allon hi hachona' adni' ja achiya' hachon!" Ja amat hichi, ja inumpfun khu hi Akhinnaja ay chuy pfuludna, ja en-amang na khu an mun-uwai'. Inali na khu hi, "Hachona', hadhadchona' Aligkhujon. Ti pfu-un mangkay hi Akhinnaja hinuy empfangangaw mu an hi

Emmamata'-on!" Inalin Aligkhujon hi, "Ngachan mu mah ton gwa ay tay pfangaw? Unchah pfu-un he-a hi Akhinnaja?" Ja allon Emmamata'-on hi, "Ha-in hi Akhinnaja. I taot ti tan hukhit." Ja allon Aligkhujon hi, "Hot tikha' adchiya tugwali ta eto'gwab u ta tikha' nu he-a hi Akhinnaja." Ja enomchon gwot hi Emmamata'-on chin tangob chin pfangaw. Ja unagkhu ipfughor Aligkhujon, ja achi mipfughor ti khun ken mumpfitin ay chuy tangob. Ja inalinot Emmamata'-on hi, "I taot numpay, ti tan maghitana'." Ja amat hichi, ja inalin Aligkhujon hi, "Ti aa ken, i ta." Ja empfangaw na khu ja khun umuy.

Ja gwa mahpay an mehnot cha chin pfalay Aligkhujon. Ja enamang Aligkhujon hichi pfalay cha an cho-or chin takhu an hahadchon cha ken chin i-anamot na an ahagwaona. Ja empacheh cha an khun umu-umuy. Ja unot gwa an nalahin cha ay chuy oha an pfuludna, ja enamang khuh Akhinnaja ja allona hi, "Ay inay hi Aligkhujon an la-ahna ja achiya' tatagwa ihi-ar an anong un allon hi hachona' ja achi cha homod." Ja empacheh na khu an mangunud ja khun mun-igwiggwilit-an khun mangu-uwai'. Ja allona hi, "Hachona',

hadhadchona' Aligkhujon, ti hi mangkay
Emmamata'-on hini empfapfangngaw mu an
pfu-un hi Akhinnaja!" Chengngor Aligkhujon ja
allona ay chuy pfangaw hi, "Unchah he-a hi
Emmamata'-on?" Ja allon Emmamata'-on hi,
"Pfu-un an ha-in hi Akhinnaja, hotti i ta ti tayya
an hukhit." Ja inalin Aligkhujon hi, "Aa, me-atam
ta." Ja empacheh cha ja khun umu-umuy hi
Aligkhujon.

Ja ne-atam cha hichi pfalay cha. Ja inpfuwat na
chin pfangaw ti gwa ken an munlallengot hija, ti
nablay an nangpfapfangngaw ay Emmamata'-on.
Ja allon hachi tatakhu hi, "Ot ipfughor mu
hadchiya ken hini pfangaw ta tikhan ta-o hini im
pfinangaw an ahagwaom ti tayya ken an cho-or
ami, ta mamalinpun ta-o." Ja unagkhu ipfughor na
chin pfangaw ja achi mipfughor ti khun
munpfimunpfitin hi Emmamata'-on.

Ja gwacha gwot an pfimmutay chin pfuludna khu
hi Akhinnaja an ahighikha chin lopfong na an
nakhaykhajot ti chin lopfong Emmamata'-on chin
enlolopfung na. Ja enamang Aligkhujon, ja allona
hi, "Nga chah chuy ay chita an khun mangunud?"

Ja immatunana an hi Akhinnaja ti anong ken un napupukhit chin lopfong na ja marjaw chi nunchimmang hi Akhinnaja an khun umali. Ja allona hi, "Anaad ay chita an chuyya hi Akhinnaja. Un hijaot atag angge un khun mun-amun-ali an hacho'. Ja nga chah tay ija' pfinangaw?"

Ja amat hichi ja inali na hachi uchumna an linala-e hi, "Umali aju adchiya ta ipfughor ta-o hitay pfangaw. Anah khuh un la-ahna ja achi mipfughor." Ja nunlapchu' cha ken chin tangob chin pfangaw. Ja unagkhu nipfughor ja gwa an khun munmoteer chin matan Emmamata'-on. Ja inalin Aligkhujon hi, "Ot anaad ay chita Emmamata'-on, ta un he-a hitay ija' chinamtan an kembo' agkhu un he-a hi Akhinnaja." Inu-at cha hi Emmamata'-on ja enala cha ja i cha en-alad chin khun agwon chin tatakhu. Chin ken hu-i na chi khun cha pangcha'-angan.

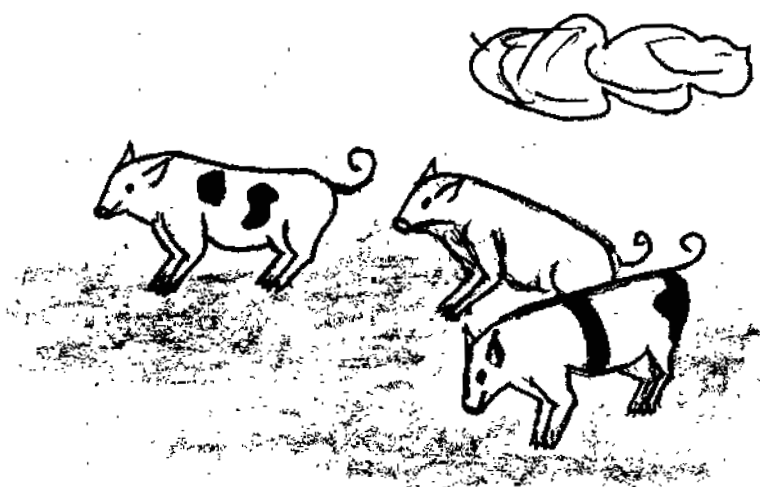
Ja immanamotot hi Akhinnaja ja gwa an khun muntulluluwa an kumi'-ila an allona chi, "Chaad mah chin lopfong u, inna Aligkhujon, ta mumpfangngacha'? Anaad una' ay inhakhigwalat ay he-a ton chalan?" Ja allon Aligkhujon hi,

"Agkhuy u atag anila, ti tan hi Emmamata'-on ton nun-ephod hi amat heto." Hotti enala cha ken chin lopfong Akhinnaja ay Emmamata'-on, ja impilopfong cha khu ay Akhinnaja. Ja amat hichi ken. Ja khapu ta cho-or chin takhu an hahadchon cha hi Aligkhujon ja nun-ingwi'gwiit ay chuy ne-ataman cha ja namalinpín cha ken. Inalin Aligkhujon hi, "Ti etoloy ta ken an mun-ahagwa, ti unchah ha-in chi nanghakhigwalat ay he-a an un hi Emmamata'-on. Hotti chuyya an enephod ta-o hi alad hi Emmamata'-on. Hijah chuy chi pfalloh tay i na enat an nunpfalin hi alad, ta poncha'-angan ta-o hichuy hu-i na ti anagkha tugwali ta i chi-a nunho-or ja tan emmat heto hitay pfaat u."

Amat ken hichi, ja cho-or chin takhu. Hotti hi ayya Akhinnaja ja gwacha hichin pfinagkhang an pfinalona an inirpu na hichi pfalay ama na. Ja inali na hi, "Hotti hay aton ta-o, ja ittugwan ju hay hachi aparjuparju' hi chanum." Ja in-uy na chin hennohha an pfinagkhang ay chuy parju'. Unagkhu la-ahna ja oh-ohha chin pfokhah an nun-itto na ja napnu hichin aparjuparju' hi ma-an. Amat hichi khu, ja enala na khuh chin i'-i'-itang an nakhodkhod an pfapfuy. Ja inali na khu hi,

"Chamman ju khuh hay hato uchumna an
aparjuparju' ta ehakha'-ang ta-o hini ihcha ta-o."
Initto na khuh chin i'-i'-itang an nun-akhodkhod.
Ja unagkhu limmugwag chin chanum ja la-ahna ja
napnu khuh chin parju' hi nun-akhodkhod hi
pfapfuy. Amat hichi ja nun-aloto chin
enhakha'-ang cha. Ja khun ken allon hay hachi
tatakhu hi, "Anaad ay chita hitay ahagwan
Aligkhujon an marjaw chi nunchimmang, ja cho-or
khuh hiton at-atona ti chiyya an un oh-ohha chi
pfokhah an initto na, ja napnu hichuy parju'. Ja
oh-ohha hichuy nakhodkhod an initto na ay chuy
parju', ja napnu khu hi achotachotag." Amat ken
hichi ja henacha cha chin pfapfuy ja tenorgwa' cha
chin ma-an, ja nangan hachi tatakhu. Ja achi
mapmapoh chin chotag.

Amat ken hichi ja nun-ugnan hachi tatakhu chin
cho-or an chotag cha ja nun-i-anamot cha hichi
nunhitugwan cha chin enala cha hichi pfalay cha
Aligkhujon ay Akhinnaja. Unagkhu nun-akak chin
takhu an gwacha cha hichi chalan cha ja
immuchan. Ja numpfalin chin chotag hi
a-inlu-inlum.

Hijah tay chi ang-angonohna ken, ja angkhay.

Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at

Anu cha Pfukhan ay Aligkhujon an hempfalay cha. Ja gwa han oh-ohha an empfalay cha an hay ngachana ja hi Akhinnaja. Gwa han ohan arkhaw ja inalin Aligkhujon ay ahagwa na an hi Pfukhan hi, "Tumungaw a ta umuja' muntamu." Ja timmungaw hi Pfukhan ay Akhinnaja.

Ja gwa an maha'-ad, ja inali na hi "Muntabtabla' a, inna Akhinnaja, ay tay khujuchan ta uja' munhakha'-ang ti umali hi amam ja ma-id anun ta-o." Ja teneynana chin unga an gwa'an khun muntabtabla' ay chuy khujuchan hichi cholah.

Ja unagkhu na'na'-amtang ja naloh hi Pfu'pfu'-at ja tinnig na hi Akhinnaja an khun mun-amoh. Ja inali na hi, "Totototooot. Umali a ta mun-abpfa ta, inna Akhinnaja." Ja inalin Akhinnaja hi, "Angnga' ni', ti nan atattata-ot hinuy chutchut mu, nan nachutchutan hini khatud mu." Inalin Pfu'pfu'-at

hi, "Totototooot. Podhom akkay ni' muti
ma'ma'-atong hitay khatud u ta mi'jali a ay ha-in
hichi pfalay u ta tikhagwum hini mapmaphod an
pfalay u." Ja allon Akhinnaja hi, "Angnga' ni' ti
atattata-ot hinuy khatud mu an nachutchutan." Ja
inalin Pfu'pfu'-at hi, "Totototooot. Epacham akkay
ni' an mi-abpfa an ma'ma'-atong hitay chutchut u."
Ja inalin Akhinnaja hi, "Aa, kaykhu." Ni-abpfa hi
Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at ja entagtag Pfu'pfu'-at hi
Akhinnaja ja incha-utcha-utut na hichi ut-utor chi
acha.

Unagkhu khimmahad hi Pfukhan ja inali na,
"Chaad mah chin unga? Nga khu nuy nanglajaw?"
Ja unot naha'-ad ja immali hi ahagwa na an
mangan, ja inali na hi, "Ot chah hi Akhinnaja?" Ja
allona hi, "Innu, una-agkhu henongkhop an
munhakha'-ang-ja unagkhu khimmahad ja ma-id."

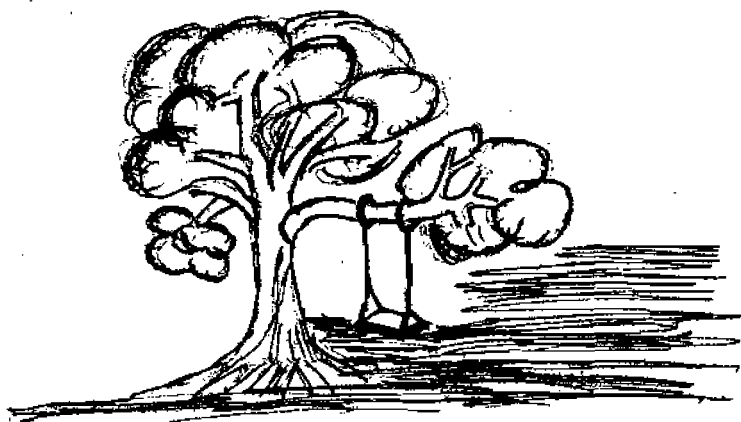
Ja allona hi, "Haw he-a pay hiton hi Pfukhan, ngay i mu enat chin unga? Chun hijaat un a tumungaw ta un mu titigkhan." Ja allona hi, "Hija numpay, an tan agkhuy u tinnig. Ja allo' agkhu ta an khun mun-amammoh ja una-agkhu khimmahad ja ma-id." Ja inkhimoh Pfukhan an kumila.

Ja inalin Aligkhujon chin nun-ingwi'gwiit hi, "Ot ngay chamchama aton? Unchah la-ahna ja inkhimoh an tumungaw an monnomnom ay chuy unga an na-utaw? I taot ta i ta muntanu." Ja amat hichi, ja empacheh cha an i muntamu chin pajaw chah chi ad Na-oli'lipan.

Ne-atam cha Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hichi pfalay na hichi ut-utor chi acha. Ja inalin Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hi, "Tayya han pfalay u. Hitay chi pihihittugwan ta. Ja an amin hini mahapor mu ja allom ay ha-in ja an amin hini podhom an ihcha ja allom ay ha-in hot ipapfutay u." Ja gwa khu an naha'-ad ja allon Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hi, "Totototooot, chaad a mah Akhinnaja? Ngay podhom hi ihcha? Hay iklug wenno hay manu' wenno hay pfapfuy?" Inalin Akhinnaja hi, "Hay iklug chi podho' hi ihcha." Ja inali na hi,

“Totototooot, umuy a ay chuy partug ta munhapu-iig a ay chuy gwachaan hachi tani'-i an holo'; hot gwacha han iklug ja enalam. Ja in-alim ta ehakha'-ang u ta ihcham.” Pfirmutay hi Akhinnaja an nuntatagkha-i ja nunhapu-iig na chin gwachaan chi holo'. Chinakngana chin cho-or an iklug ja pinnu na chin tagkha-i. Ja inhikhop na ja enhakha'-ang Pfu'pfu'-at ja penangana hi Akhinnaja. Ja nabhug ti cho-or chin inihcha na an iklug.

Ja tinnig Pfu'pfu'-at an ma-id at-aton Akhinnaja ja inali na hi “Hot khegkhenong a ta uja' mun-ephod hi ayyud ta gway pon-ay-ayyucham.” Enalan Pfu'pfu'-at chin ugway ja i na enkho-od ja enephod na hi ayyud. Ja inali na ay Akhinnaja hi,

"Totototooot. Umali a Akhinnaja ta mun-ayyud a ti
 tan enephod u han ayyud mu." Immuy hi
 Akhinnaja ja nun-ayyud. Empawwah na an
 mun-ayyud ja unagkhu empawwah na an
 mun-ayyud ja tinnig na an gwacha cha ama na ay
 ina na an khun cha munhu'hu'loy chin pajaw cha
 hichi ad Na-oli'lipan. Engwahay Akhinnaja an
 mun-uwai' ja inali na hi, "Chidchuuujaaa,
 chidchuuujaaa, cha ama ay ina ad Na-oli'lipan." Ja
 chengngor Pfu'pfu'-at an khun mun-uwai' hi
 Akhinnaja ja inali na hi, "Totototooot. Achi a
 homerher Akhinnaja ti chonglon cha amam ay
 inam ja immali cha ja enala chi-a." Ja
 khemmegkhenong hi Akhinnaja, ja inkhimoh na
 an mun-ay-ayyud. Na-amtang khu ja impiggwa na
 an mun-uwai'. Ja enamang na khuh cha ama na ay
 ina na ja allon na hi, "Chidchuuujaaa,
 chidchuuujaaa, cha ama ay ina an khun cha
 munhu'hu'loy chin pajaw mi ad Na-oli'lipan."
 Chengngor Pfukhan chin khun mun-uwai', ja inali
 na hi, "Ngachan mu mah hiton umuwa-uwai' hina
 ut-utor chi acha?" Ja inalin Akhinnaja hi, "Ti ha-in
 chin empfalay ju an hi Akhinnaja an enlajaw.
 Pfu'pfu'-at ja toja' atag heto ut-utor chi acha." Ja
 inalin Aligkhujon ay ni ahagwa na an hi Pfukhan

hi, "Ngachah agkhu nuy tatangngachom hichi
acha, ta muntamu ta, ti un hay hana ayya ja un
hokhokin chi khajang." Ja chengngor Akhinnaja an
inalin ama na an khajang hija. Empawwah na khu
an mun-ayyud ja inali na hi, "Pfu-uuna' pfu-uuna'
atag hokhokin chi khajang, an ha'in chin empfalay
ju an hi Akhinnaja." Ja tenangad khu Aligkhujon
ja inali na hi, "Aa ken kaykhu an niya an chin
hapit Akhinnaja hinuy." Amat hichi, ja empacheh
cha an immanamot hichi pfalay cha ti nadhom.

Ja un khu chin nun-ingwi'gwiit ja inalin
Aligkhujon ay ahagwa na hi, "I ta ta i ta khu
muntamu ta alam ja ipigpiggwan nuy khun
mun-uwai'. Ja i ta tatagwa hiningit ta alam ja un
hi Akhinnaja." Ja empacheh cha khuh chin
nun-ingwi'gwiit ja gwacha khu an nunkhagwa ja
khun cha munhu'hu'loy chin pajaw cha. Ja immuy
khu hi Akhinnaja an mun-ay-ayyud chin ayyud na
ja enamang na khu an gwacha cha ama na an gwa
an khun cha muntamu. Ja impiggwa na khu an
mun-uwai'. Ja inali na hi, "Haw inay, cha'ju ama
ay ina, an achiya' ihi-ar." Ja tenangad khuh cha
ama na, ja inali na hi, "Ihi-ar mi he-a muti ngay
aton mi atag an umali ay ni gwachaam an tayya an

ma-id aton mi ti tan acha ja ma-id mapto' hi agwun mi?" Ja amat hichi ja immuy hi Pfu'pfu'-at ja inali na hi, "Achi a numpay tomleng Akhinnaja ti umali cha amam ja inaw-agwit chi-a." Ja amat hichi, ja nakak khu hi Pfu'pfu'-at ja inalin Akhinnaja hi, "Pajuum un akkay atag mephod hay kurha ta gway agwun cha ama ay ina an umali." Unagkhu la-ahna ja nagwangan chin potaar ja chin acha ja nephod chin chalan. Ja inalin Pfukhan ay Aligkhujon hi, "Ti chiyya mah an nagwangan hichuy chalan hotti i ta adchiya ta i ta hingiton hini khun mun-umun-uwai." Ja amat hichi ja nunti-id cha an hempfalay.

Khun cha muntimunti-id ja ne-atam cha hichi ut-utor chi acha ja chinakngan cha hi Akhinnaja an khun mun-ay-ayyud. Ja inalin Aligkhujon hi, "En achaw atag an toy aja hitori empfalay mi an ngachah chi nang-ali atag ay he-a heto?" Ja inalin Akhinnaja hi, "Innu, un naloh atag hi Pfu'pfu'-at ja in-abpfaa' ja in-alija' heto." Ja allonaot hi, "Chaad mah hinuy Pfu'pfu'-at an nang-ali ay he-a heto?" Ja allon Akhinnaja hi, "Umuy ta-o akkay ni' ta i ta-o tikhan." Immuy cha ja chinakngan cha hi Pfu'pfu'-at an gwa an khun mun-an-annichu. Ja

inali cha hi, "Unchah he-a, Pfu'pfu'-at, hini nang-ali ay tay empfalay mi heto?" Ja allon Pfu'pfu'-at hi, "Aa, muti achiya' adni' atag patajon ti un u enala hitay empfalay ju ti anaad tugwali ta i ju tattaynan hina cholah? Ti ma-id mannig ja in-abpfa' ken; hotti achiya' patajon ti tayya hitay pfalay u ta ponpfalay tay empfalay ju." Ja inali cha hi, "Aa, achi chi-a patajon hotti achi a toma-ot." Ja inali na hi, "Hotti chiya atag an naha'-ad ta mangan ta-o heto ja un aju umuy." Ja allon Aligkhujon hi, "Ti aa." Ja allona hi, "Ngay podhon ju hi ihcha? Hay iklug, manu', wenna hay pfapfuy?" Ja inali cha hi, "Ti ikhad a." Ja inalin Pfu'pfu'-at hi, "Mumparti ta-o hi pfapfuy ta gway ihcha ju." Pfimmutay hi Pfu'pfu'-at ja munjokajokajoka ja unagkhu la-ahna ja immali hachi cho-ocho-ocho-or an apfapfupfapfuy. Chimpap cha chin oha an inlum. Pinarti cha ja ingkhimoh cha Aligkhujon ay Pfukhan an mangan ti maphod chin pfapfuy an inihcha cha.

Ja amat hichi ja inali cha hi, "Hot agwiton mi akkay hitay unga." Inalin Pfu'pfu'-at hi, "Achi ju agwiton ta podhon ju ayya ja immali aju heto ta un ta-o mehehetto an amin." Ja allon cha hi, "Achi

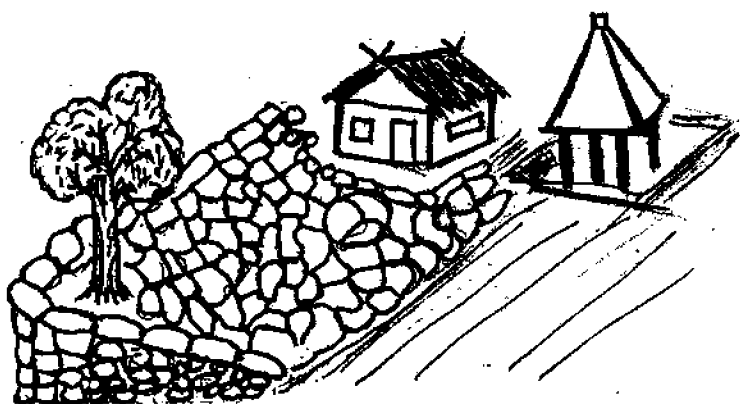
ami ken ti ngay mannig chin pfalay mi ja ngay manamuwan chin pajaw mi ad Na-oli'lipan?" Ja amat hichi, ja empacheh cha chin nahilip ja teneynan cha hi Akhinnaja hichi ut-utor chi acha.

Ja unot umuy chi at hichi hi arkhaw ja gwa an lemmakkay hi Pfu'pfu'-at ja anila na an gwa an matoy. Ja inali na hi, "Totototooot, chaad a mah Akhinnaja? Ma-a akkay ni' ta gwacha han ar-allo' ay he-a ti tayya an matoja'." Inali na hi, "Nu matoja' ayya, inna Akhinnaja, ja achiya' i etapar ay he-a. Ephocha' an ilupfu' ay chuy partug. Hotti inlupfu-a' ayya, hot umuy chi at hichi hi arkhaw hot gwacha han homangaw an ajiw ay ni lupfu' u. Ja achim li-ajon ja achim charhan hinuy an ajiw ta omotongngan. Ja hinuy chi pangpfokhaam an amin hi mahapor mu. Hot pfumutay hini mahapor mu an epfokham ay ni ajiw." Ja achi tatagwa umuy chi at hichi hi arkhaw ja natoy hi Pfu'pfu'-at. Ja in-uy na inlupfu' ay chuy partug.

Umuy chi ohay pfulan ja gwacha han hemmangaw an ajiw ja emmotongngan. Immuy hi Akhinnaja ay chuy ajiw ja ni'hapit ja penhod na an umihcha hi iklug. Ja inali na hi, "Mahapor u hay iklug hi

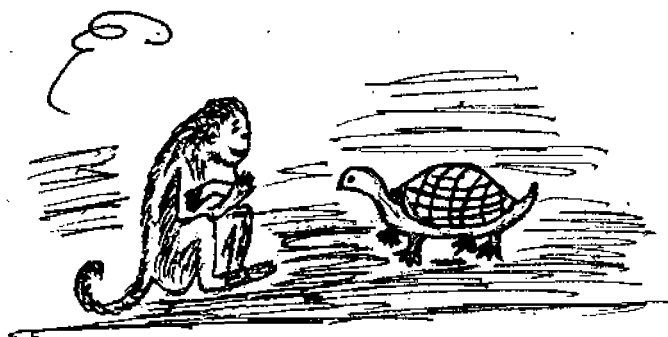
ihcha'." Hon pfimmutay chin mahapor Akhinnaja. Mahapor na khu hi mapmaphod hi lopfong. Ja immuy chin ajiw ja inali na hi, "Mahapor u hay lopfong u hi mapmaphod." Ja pfimmutay chin maphod an lopfong na ja ingkhana an empfokha na hichin maphod an otongngan an pfalay na ja nephod.

Hotti hijah tay chi ang-angonoh na an hudhud Akhinnaja an pfimma'nang hija ti an amin chin mahapor ja empfokha na ay chuy ajiw hon pfimmutay. Angkhaynana hini hudhud Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at.

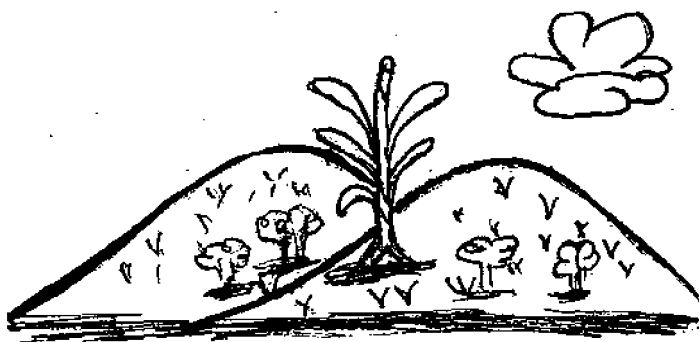

Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag

Anu cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag. Gwa han ohan arkhaw ja inalin Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag hi, "Chaad a mah, hiton khayyum u, an hi Tu'tu'-ag? Ta i ta mangajiw ta gway itongo ta-o." Inalin Tu'tu'-ag hi, "Ti aa." Amat hichi ja nuntunud cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag. Empacheh cha an umuy hichi pfuludna ta i cha mangajiw.

Ja agkhuy cha ne-atam ay chuy omajan cha ja tinnig cha han pfalat ay chuy ohan pfurpfulludna. Ja inali cha hi, "Alaon tah chi pfalat ta i ta itanum." Ja mumpolloh cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag

nu ngay mahhun hi mangala ay nuy utchu' na ti un ken oh-ohha. Hotti mahapor an pfonggwahon cha. Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha'-in hichi utchu' na ta gway tufu na." Ja inalin Pfa'-or-or, "Ti aa atag ja ha'-in ay chuy puuna." Ja amat hichi ja enoggwar cha chin pfalat ja pfinonggwah cha ja un gwachinonon ken hon impi-ug na chin itanum na. Ja in-uy cha ay chuy oha an pfurpfulludna ta intanum cha ja nakak cha.

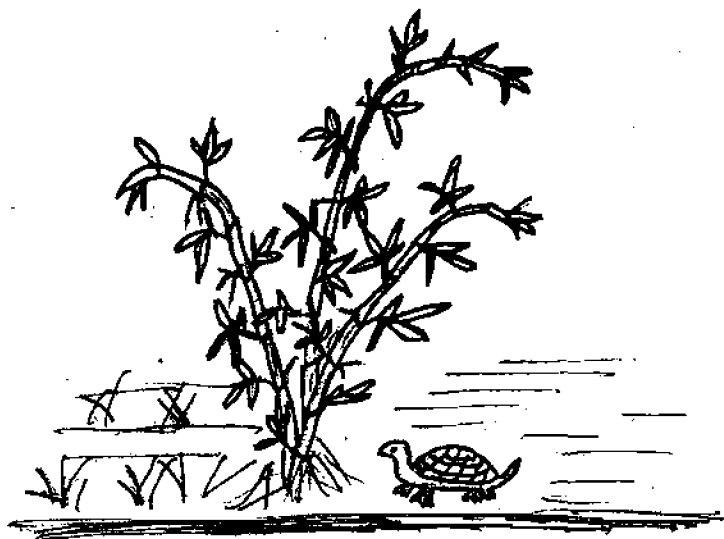
Immuy chi toloh arkhaw ja inalin Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag hi, "I ta adchiya ta i ta tikhan chin intanum ta an pfalat." Empacheh cha an umuy ja ne-atam cha. Unchaagkhu i tinnig ja immugho' chin intanum Pfa'-or-or an gway lamot na. Ja chin pfalat ayya Tu'tu'-ag ja narngoy ti ma-id lamot na. Ja amat hichi ja nakak cha.

Ja immuy chi ohah pfulan ja i cha khuh tinnikhaw
 nu pfimmunga chin intanum Pfa'-or-or. Ja
 pfimmungaot chin pfalat Pfa'-or-or ja nalum cha.
 Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Ha, ha, ha! Nalum chin
 pfalat u." Ja kumi'-ila hi Tu'tu'-ag ti ma-id ken
 pfalat na ti natoy. Ja inalin khuh Pfa'-or-or hi,
 "Inay kaykhu, an ma-id anila' an omajat! Ma-id
 olog u an i mangala ay chuy pfunga na." Ja inalin
 Tu'tu'-ag hi, "Ha-in mah chi omajat ti anila' ta un u
 khun ituud hay anum." Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Aa,
 umuy a mah ta im alan." Emmajat hi Tu'tu'-ag ja
 allona hi, "Ha, ha, ha! Ha-in chi omman hi pfalat!"
 Ja amat hichi ja ente-a na gwot an omman ja
 titigkhan Pfa'-or-or ja inkhimoh na an
 umanu'-u'mun. Ja allona hi, "Ti ituud mu mah hay
 pe'-an u." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Angnga' ni'. Ma-id
 makay ituud u ti anu' an amin." Ja inalin khu
 Pfa'-or-or hi, "Muti hinuy mah ni' karkaloppeh na
 ja intuud mu." Ja inalin Tu-tu'-ag chi, "Angnga'. Ti
 unchah hitay karkaloppeh na ja un u achi pe'-an?"
 Ja inalin khu Pfa'-or-or hi, "Ti hinuy mah ni'
 nguhub na ja intuud mu ta pe'-an u." Ja inalin khu
 Tu'tu'-ag hi, "Angnga'. Unchah hitay nguhub na ja
 un u achi pe'-an?" Pfimmungot hi Pfa'-or-or ja
 allona hi, "Nga khuy ato' ay hija? Anaad una' achi

pe'chatan hi pe'-an u?" Ja immuy ja i nun-akhid hi lunu ja in-uy na inhukha ay chuy puun chuy pfalat ja immuy nunhinop ay chuy ongot.

Napoh chin pfalat ja khimmahad hi Tu'tu'-ag. Unagkhu khimmahad ja nappfo' chin hu-i na. Nappfo' chin hu-i na ja khun munjamunjakjakengkeng. Ja immuy ja i inumpfun ay chuy ongot ta aanuna chin netpfo' ay chuy hu-i na. Unagkhu inumpfun ay chuy ongot ja lenompfot chin igwit na ay chuy nanabpfot ja enalat khuh Pfa'-or-or. Ja amat hichi ja unagkhu ento'gwab Tu'tu'-ag chin ongot ja gawwacha hi Pfa'-or-or an nunhihinop. Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Anagkha ta uja' hukhaon ay he-a? Titigkham ta nu aanu' hitay netpfo' hot patajo' he-a!" Ja amat hichi an gwan khun aanun Tu'tu'-ag chin netpfo' ja lemmajaw hi Pfa'-or-or.

Immuy ay chuy oha an pfuludna ja nablai hotti inta'chug na ay chuy puun chi agwajan. Unagkhu na'na'-amtang ja gwacha hi Tu'tu'-ag ja allona hi, "He-a hi Pfa'-or-or an i nanukha ay tay hu-i' ja im khu enalat hitay igwit u?" Ja enhaot Pfa'-or-or an allona hi, "Pfu-un makay atag ti un akkay hay

uchumna hi Pfa'-or-or chi nangalat ay nuy igwit mu." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Anagkha ta mihihittay a mah?" Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Mihihittaja' ta immijah ayya ja najob hitay agwajan ja empachaor u hitay pfokhang u ta ma-ikhud hini chi-a na." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha-in adchiya ta pe'pacha'." Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Ti aa kaykhu." Ja hehehennod cha ta immijah. Ja gwa an najob chin agwajan ja in-uy Tu'tu'-ag chin pfokhang na an i epachaor ay chuy agwajan. Ja na-ipit chin pfokhang Tu'tu'-ag. Ja empacheh khuh Pfa'-or-or an lomajaw.

Ja amat hichi ken, ja allon Tu'tu'-ag hi, "Chaamah khu ni' hi Pfa'-or-or an una' i lahlalahan ti tan i

na-ipit hitay pfokhang u?" Inunud na hi Pfa'-or-or ja immuy ay chuy oha an pfuludna ja chinakngana. Ja inali na hi, "He-a man hini nangali hi un u i epachaor hitay pfokhang u' ay nuy agwajan ti tan i na-ipit." Ja enhaot khu Pfa'-or-or an allona hi, "Pfu-un makay atag ha-in ti un akkay hay uchumna hi Pfa'-or-or: Ti tan un u pfabpfantajan hitay hili an intanum u ti nan un cho-or hini maloh hon enala cha." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ngay pe-apjaan tay hili?" Allon Pfa'-or-or hi, "Hijah tay mah hinuy khun cha e-akhah hi monnengneng an mata." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ijam akkay mah ta e'-apja' ay tay mata' ti tan un umani-ini." Ja allon Pfa'-or-or hi, "Ti aa kaykhu." Ja amat hichi ja enalan Tu'tu'-ag chin oha an nalum an hili ja inipchit na chin mata na. Ja napa-itan ja ma-id atona an tumikhaw. Ja empacheh gwot khu Pfa'-or-or an lomajaw.

Punnamugwana i pangulahan Tu'tu'-ag chin mata na ta ma-aan chin pa-it na. Ja nangunud khuh ta i na hingiton hi Pfa'-or-or. Khun umu-umuy hichi pfuludna ja chinakngana khu hi Pfa'-or-or an gwa an inu-umpfun chin puun chin ajiw an nenegpong ay chuy gwanggwang. Ja allona hi, "Unchah he-a

hi Pfa'-or-or an nangali hi hilija' hitay mata' ti tan napa-itana'?" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Pfu-un ti tan una' atag imma-ali ay tay ta hahadcho' ta pfimmutay ayya hini pfulan ja uja' enala ay chuy pohong." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha-in chi i mangala!" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Achi ti un oh-ohha hinuy pfulan ja achi' podhon an gway uchumna hi mangala. Hijaot un u i-ibpfun ta ha-in chi mahhun an mangala." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ngay i pangalan ay ni pfulan?" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Nu madhom ja pfumutay hini pfulan ay chuy gwanggwang hotti ay chuy pohong chi i pangalan." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ha-in adchiya chi i mangala ti ma-id olog mu an i mangala." Ja allon Pfa'-or-or hi, "Ot hahadchon ta ta pfumutay ayya hini pfulan ja lemmatto' a ay chuy pohong ta im alan hinuy pfulan."

Unagkhu nadhom ja pfimmulan hichi ad uchu ja na-agwaan chin pfulan ay chuy pohong. Ja allon Pfa'-or-or hi, "Chuyya hini pfulan hichi ad chalom. Lomatto' a mah, Tu'tu'-ag, ta im alan muti he'-a ta ken an chugwa." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Aa." Ja enlatto' na ken ay chuy pohong an idchalom. Ja narteng hi Tu'tu'-ag ja ma-id ken i na enala hi

pfulan ti un tugwali agwa chin tinnig cha. Ja
madmachennor hi Pfa'-or-or ti natoy hi Tu'tu'-ag
an khun mangumangunud an mamatoy ay hija.
Ja angkhay.

Entalaw ay Hakhumpfay

Anu cha Entalaw ay Hakhumpfay. Nun-ahagwa anu cha Entalaw ay Hakhumpfay ja empfalay cha anu hi Pangngat.

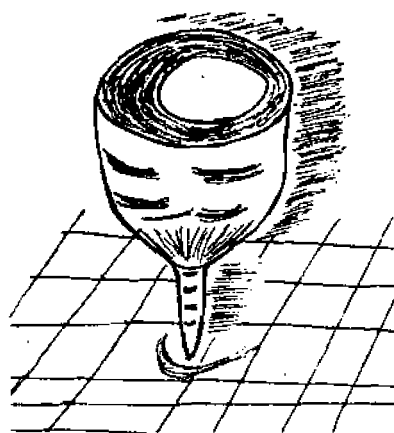
Ja khun anu omer-ellog hi Pangngat ja khun i me'lewlegwa. Hi ama na anu ja i nangajiw. Ja hini i ta ken mangajiw ja umuy ta ken hichi pfuludna.

Gwa anu han hi Tu'-anug an khun omman hi takhu. Allon cha ad ugwani an jayan. Ja numpahijar anu hi Tu'-anug ja tinnig na hi Entalaw an ommod Pangngat ja chimpap na anu. Enala na ja in-uy na hichi pfalay cha ja inahinana ja initto na chin angang.

Amat hichi anu ja khun omer-ellog hi Pangngat ja i anu khun me'-ang-angngi' hichi ad Pfayyukan. Ja chin anu angngi' na ja manurhulin ja mamhar anu, ja manorhortin. Ipuhit na chin angngi' na ja nun-etapar na chin uchumna an angngi' chin ung-ungungnga. "Eeee! Manu hini angngi' mu ti manget-etapar muti inan Tu'-anug hi amam!"

Immuy anu hi Pangngat ay ina na an hi Hakhumpfuy ja allona hi, "Anagkha ni', inna ina Hakhumpfuy, ta un chah inan Tu'-anug hi ama?" Ja allona hi, "Aa, mangka kaen an un atag i nangajiw ja chinittum na hi Tu'-anug ja chimpap na ja penatoy na ja inahinana." Ja allona hi, "Aa."

Ja gwa khu an mun-inggwi'gwiit ja immuy khu an i me'-ang-angngi'. Ja amat hichi anu an numpetlo hi i na ne'-a-angngi-an ja inali chay, "Manu kaykhu hini angngi' mu ti manget-etapar muti

penatoy Tu'-anug hi amam."

Immuy anu hi Pangngat ay ina na ja allonay, "Ina, umuja' atag ta ija' tikhagwun hini namatoy ay ama. Ti tan un la-ahna ja un ta kaykhu i me'lewlegwa hon gwa an hapiton cha." Allon ina na hi, "Anong kay ja en-arkhaw cha an hapiton ja un ta khomegkhenong." Ja allona hi, "Achi an ija' tikhagwun hini namatoy ay ama."

Amat hichi ja impfaju na anu han tortollo an hongot na an toloh halug. Ja enala na chin inahinan ja initto na. Ja enala na chin pfangid na ja chin hu'-ud na. Ja empacheh na.

Immuy anu hichi gwanggwang ja allona anu hi, "Chah khuh ton pfalay Tu'-anug?" Ja allon chin tatakhu hi, "Chiya makay." Ja lenchong cha han ngilah an pfato an tukhi an ma-id chi mapfalin an umuy. Ja allona hi, "Ken aa, hotti umuja' ta ija' tikhan hi Tu'-anug." Ja ma-id ken mapfalin hi agwun ti gwanggwang hini agwun.

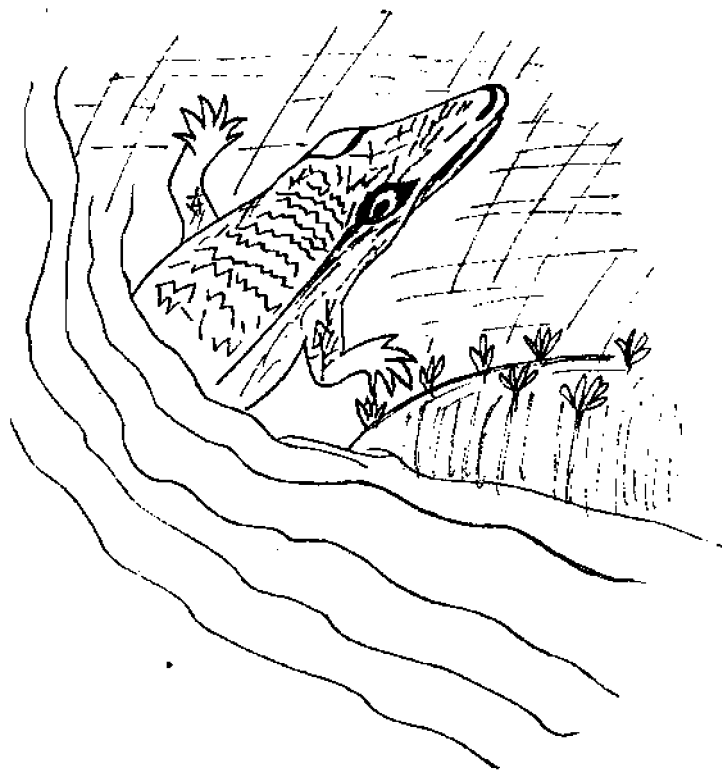
Amat hichi anu ja immuy ay chuy gwanggwang ja allona hi, "Anagkha ay chita angnge an ma-id

agwun an tan un pohong an mangmangitit?" Ja unagkhu hin-alina ja pfimmutay hichin otong an pfugwaja ja allona hi, "Nga chah chi allom, Pangngat? Anah khun he-a?" Ja allon Pangngat hi, "Achiya' anun ti tan un u i tikhan hi ama an inan Tu'-anug." Allon chin pfugwaja hi, "Ot un mu ayya i tikhan ja immali a ta munhakay a ay ha-in." Ja inalin anu Pangngat hi, "Ti aa, muti achiya' makay anun!" Ja inali na hi, "Achi' he-a." Nunhakay ay chuy khatud chi pfugwaja ja khuna iha-ihalug ja ingkhanah in-uy na hichi pamukhuu' na. Ja inali na hi, "Tayya! Tayya hitay lahhip u ta umuy a hichi ha'jabna ja pfinokhaam khu hini ibpfa' an pfugwaja ta pfumutay khu ta ihalog chi-a. Ja emmat khu hichi ha'jaha'jabna ja ingkhana ay chuy negpongan chin pfalay Tu'-anug." Ja inalin Pangngat hi, "Aa."

Ja immuy anu ay chuy ha'jabna ja allona anu hi, "Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini ingam." Ja pfimmutay chin cha'-olay an pfugwaja ja inali na hi, "Nga chah chi epfokham, ta anagkha ta pfokhaana' ay he-a?" Ja allona hi, "Tan un u hingiton hi Tu'-anug ti una penatoy hi ama." Ja allona hi, "Aa, hot umali a ta mumpatto' a ay tay

khatud u." Ja numpatto' ay chuy khatud chin otong an pfugwaja ja khuna iha'-ihalug ja in-uy na hichi ha'jaha'jabna. Enggwallang na ja allona hi, "Tayya. Umuy a."

Ja immuy khu hichi ha'jabna ja gwa khu chin oto'-otongnan an pohong an ma-id agwun. Ja allona hi, "Nga khu ton agwun khu ay tay? Ja tayya ta'gwa chin inchat chin pfugwaja an lahhip

ta pfokhaa' khu hay pfugwaja ay tay.
Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini
ingam." Ja mun-ar-arpfopfot chin pfugwaja an
pfumutay ja anchuchu-oy anu chin pfakhiw ay
chuy ta-o na ja napfagpfakhigwan anu chin khatud
na. Ja pfimmutay ja amat hi matan chi nagwan
hichin mata na an nun-imortug. Temma-ot hi
Pangngat ja allona hi, "Anagkha ay chita! Ti anun
chita!" Ja allon anu chin pfugwaja hi, "Nga chah
chi allom?" Ja allona hi, "Tan un u i tikhan hi
Tu'-anug ti una penatoy hi ama." Ja allona hi, "Aa.
Hotti umaa a ta mumpatto' a ay tay khatud u ta
ijuy u he-a hichi ha'jabna."

Amat hichi anu ja numpatto' hi Pangngat ja khuna
anu iju'-ijuy hichi ha'jabna. Khuna ehlo-ehlong ja
in-uy na hichi ha'jabna ja empatu'-ug na hi
Pangngat. Ja khun khu munhomunholong hi
Pangngat ja immuy khu ay chuy ha'jaha'jabna ja
gwa khu han cho'cho-ollajan an pohong an
idchalom. Ja nun-apfagpfakhigwan chin pipingngit
na. Amat hichi ja allona hi, "Unchani adchiya ta
pfokhaa' khu hay pfugwaja ta pfumutay ti chuja an
nenehnot ay chuy pfalay Tu'-anug." •

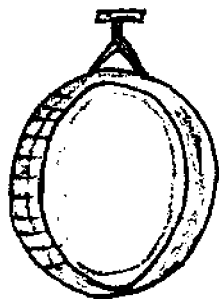
Amat hichi anu ja allona hi, "Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini ingam."
Pfimmutay khu hichuy otong an pfugwaja.
La-ahna ja unagkhu mun-ar-arpfopfot ja amat hi lumugwag chin chanum hi arpfopfot na. La-ahna ja impfipfichot anu Pangngat chin pingngit na ja allona hi, "Anagkha ay chita! Anah khun la-ahna ja pomalaghi' hichi arpfopfot chi pfugwaja?" Ja unot pfimmutay chin pfugwaja ja khun mungngangahiit hini pfapfa na ti napfagpfakhigwan hini pfapfa na. Ja atotot hi muleng chin mata na an nun-imortug.

Amat hichi ja allon anu chin pfugwaja hi, "Nga chah chi allom?" Ja allon Pangngat hi, "Tan un penatoy Tu'-anug hi ama ja tan un u adni' i hingiton hi Tu'-anug." Ja allona hi, "Aa. Chiya hichi ha'jabna hini pfalay Tu'-anug. Ma-a ta ehe'-eng mu ay tay inga' ta ijuy u he-a ay chuy." Ja enhe'-eng na anu ja khun iju'-ijuy khuh chin pfugwaja hichi hajukhu' na ja engwallang na ay chuy pfato.

Ja immuy anu ken hi Pangngat ay chuy puun chin pfato ja allona hi, "Nga chah chi aton an umuy

hichi pfalay Tu'-anug ti tan un choplah?" Amat hichi anu ja enala na chin pfangid na ja khuna etalo'-eng. Gwa an khun homa'ha'jab ja nungkhinagwa ay chuy choplah ja natopo hichin pfangid na. Ja enhe-ot na ja enala na hichin hu'-ud na ja hijay khuna eta-etalo'-eng ay chuy agwuna.

Ja emmatam hi pfalay Tu'-anug. Ja allon anu Tu'-anug hi, "Mmmm! Nga chah ni matakhutakhu?" Ja allona hi, "Ha-in! Tan una' immali ta podho' an pon-empfalaja' ay he-a." Amat hichi anu ja allon Tu'-anug hi, "Aa. Maphod." Allon anu Pangngat hi, "Alam ja gwa chin khangham?" Ja allona hi, "Gwacha kaykhu!" Ja i anu enalan Tu'-anug chin khangha na. Ja titigkhan anu Pangngat hi Tu'-anug ja nahughukhijan an takhu ja chin pfapfa na anu ja amat hi pfapfan chi pi-at an akhakhalakha an nalatlatiyan hi chalan chi takhu. Ja khun anu tomatta-ot hi Pangngat an

allona hi, "Anagkha ay chita hitay an takhu an amat beto!" Amat hichi anu ja allona hi, "Apajoom! Mangangha ah ton lohong ja nanepfat ah ton ho'long!" Ja khun anu mangangha chin lohong ja khun manepfat hichin ho'long ja khun cha anu ichi'chi'chi' an tomajaw ay Tu'-anug. Ja allon Pangngat hi, "Ingirngilig mu, Tu'-anug, ingirngilig mu, Tu'-anug!" Ja ingirngilig Tu'-anug ja intorchuna anu hi Tu'-anug ja khun makelokkelong an umuy hi ahpfuna. Ja allona hi, "Natoy mahpay hi Tu'-anug." Ja i na enggwangar hichi pfalay ja gwa khu hi ahagwan Tu'-anug an numpepekheng ay chuy patjay. Ja linapchu' na ja impaggwingi na hichi ahpfuna. Ja emmat khu an natoy khu ken hi ahagwan Tu'-anug ja natoy cha an chugwa.

Nuntalipon cha ja inalin Pangngat hi, "Ai! Uja' tikhagwun hi ama hay inahinana." Ja immuy ja henongkhop chin pfalay Tu'-anug ja cho-or chin angang Tu'-anug. Ente'te-a na ay chuy oha an khun ipa-ipapfutay hon pfu-un tungar ama na. Hichuy oha an impapfutay na ja pfu-un ulun ama na. Hichuy oha an impapfutay na ja pfu-un khu tungar ama na. Ja immuy anu ay chuy me-apolo

an angang ja unagkhu anu atag impapfutay na ja chin ulun ama na! Ja allona hi, "Aa, tayya hi ama."

Enala na chin angang ja enkhahad na ja enala na chin tungar ama na ja heno'ho'-op na. Ja khuna pfokhebpfokhehan hi ama na ja nun-eho'-op hichin tungar. Enala khu ja khuna khu pfokhebpfokhehan ja nephod chin lamana ja chin op-op na. Ja allona hi, "Aa, angkhaynana." Ja amat hichi ja khuna pfokhebpfokhehan ja gwa anu an mun-ew-egwogwog. Ja allona hi, "Aa." Ja enala na khu ja khuna khu pfokhebpfokhehan ja munhapit mahpay. Ja allona hi, "Aa." Ja allon ama na hi, "Anah khun nujan he-a?" Ja allona hi, "Aa an ha-in, an tan una' immali an maningit ay he-a ja un chi-a atag inan ay Tu'-anug ja tan in-ali chi-a heto." Amat hichi ja allon Pangngat hi, "Homalato' a adchiya." Ja himmalato' anu hi Entalaw ja ad-adchi. Ja enala na anu khu ja pfingkhiana ja inalina khu hi, "Humalato' a adchiya." Himmalato' anu khu ja ad-adchi. Ja hinpingkhiana khu ja allona hi, "Hot humalato' a adchiya." Himmalato' ja ammuna.

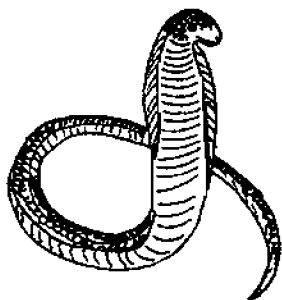
Amat hichi anu ja nun-eggwahan cha chin angang.
Ja nuntunud cha ja immuy cha ken hichi pfalay
cha ja numparti cha. Ja mun-an-anla cha ken. Ja
mun-an-anla khu hi Hakhumpfuy an hi ahagwana.
Ja allona hi, "Maphochot ta immali a, Entalaw, ta
etoloy ta an mun-ahagwa ja ingkha-ingkhana." Ja
angkhay.

Pfatpfaton

Hitay chi na-at chin pengpenghan chi tatakhu heto ad Henanga. Hi Pfatpfaton ja oha hija an munnikhay. Gwa han ohan arkhaw ja enala na chin hongot na ja te'mar na ja initto na chin pfangaw na ja inhakhupit na. Enala na khu chin pfalapfog na ja enakhajana hichin aho na ja empacheh cha an umuy hichi acha an i manganop.

Immuy cha ja inihlu' na chin aho. Ja unagkhu immuy chin aho ja tinnig na hichuy pfupfai an khun mun-apfor. Tinnig chin aho ja ingkhimoh na an mun-aloor. Chengngor Pfatpfaton ja allona hi, "Nga khu nuy ikhimoh ni aho an aloolan?" Immuy gwot hi Pfatpfaton ja tinnig na hichin aho an khuna aloolan hichuy pfupfai an khun mun-apfor ay chuy lijang. Allon Pfatpfaton hi, "Nga chah ay chita hitay pfupfai an khun mun-apfor ay tay lijang an khun alo-aloolan tay aho?"

Immuy hi Pfatpfaton ja allona ay chuy pfupfai hi, "Anagkha ta la-ahna ja khun a mun-apfor ay tay lijang?" Allona hi, "Aa, ken, ta mun-apfola' hi lamuy u." Ja allon khu chuy pfupfai hi, "Anagkha ta immali a hina?" Ja allon Pfatpfaton hi, "Ti tan un u inunud hitay aho an khun chi-a alo-aloolan." Ja allon chuy pfupfai hi, "Hotti ngay ngachan mu?" "Ha-in hi Pfatpfaton." Allon khu Pfatpfaton hi, "Ngay ngachan mu mah khu?" Ja allona hi, "Ha-in hi Lingan." Allon Pfatpfaton hi, "Podhom chah an mun-ahagwa ta?" Allon anu Lingan hi, "Ti aa. Hotti unchani ta umali cha ama ta ippug mu." Allon anu Pfatpfaton hi, "Ngay hi amam?" Ja allona hi, "Hi Ha-u-u." Ja allona khu hi, "Ngay hi inam?" Ja allona hi, "Hi Pfaniyah." Allon Pfatpfaton hi, "Un cha akkay umali ja hempfata'." Allon anu Lingan hi, "Achi. Hot ijam ta ha'-upfuwa' he-a ay chuy tinapijan." Hina'-upfuwana anu hi Pfatpfaton ay chuy tinapijan.

Gwa anu an nahonahop ja khun ipfalachong
Ha-u-u hichin urha. Amat khu hina ay Pfaniyah.
Ja unagkhu na-amtang ja immali cha. Ja in-ali cha
chin urha ja enalan Linga ja khuna pon-otapfan
ja khuna ponngabngapfan. Ja inhihidchip anu
Pfatpfaton. Ja allona hi, "Anagkha ay chita angnge
an un cha ma-ataon hichi urha an ma-id anila cha
an munhakha'-ang?" Allon anu Ha-u-u hi, "Nga
chah nuy mahonghong u an matakhutakhu? Un
chah gway immali heto?" Allon Linga hi, "Nuy
numpay han lala-e an immali ad anachi an
mangali un omahagwa." Allonay, "Hotti ipapfutay
mu hadchiya." Ja allona hi, "Nan un toma-ot an
allona hi, 'Allom ay cha amam ta achiya' mah
hopfaton." Ja allona hi, "Achi. Achi mi patajon."
Leno'gwob na chin tinapijan ja impapfutay na hi
Pfatpfaton ja allona hi, "Tan un u ahagwaon hitay
empfalay ju." Allon cha Ha-u-u ay Pfaniyah hi,
"Aa, nu penhod mu."

Amat hichi anu ja inalin Pfatpfaton hi, "Tan ija'
alaon hini hongot u." Ja immuy ja enala na chin
pfokhah ja chin te'mar ja chin pfanga. Ja
hina'chuwana chin pfanga hi chanum ja immuy ja
enhakha'-ang na chin pfokhah ja naloto. Ja allona

hi, "Ijam akkay ni' ta ehakha'-ang ta-o hini urha." Enhakha'-ang cha chin urha ja naloto. Ja nun-orpfong cha Pftpfaton ay Lingan. Ja nun-orpfong khu cha Ha'u'u ay Pfaniyah. Ja khun cha anu mangan. Ja khun anu allon cha Pfaniyah ay Ha-u-u hi, "Uy! Maphod hitay aton an mangan ay chita ti tan natanu' hitay urha." Amat hina khu ay Lingan. Allona hi, "Hijah tay chi aton an munhaang. Ti tan la-ahna ja un khun ma-ataon hitay urha. Tayya an ehaang ayya ja naloto ja ma-uy-ujammi ja maphod chi tamtam na ja hi pangutajan." Amat hichi ja gwa an nangan cha.

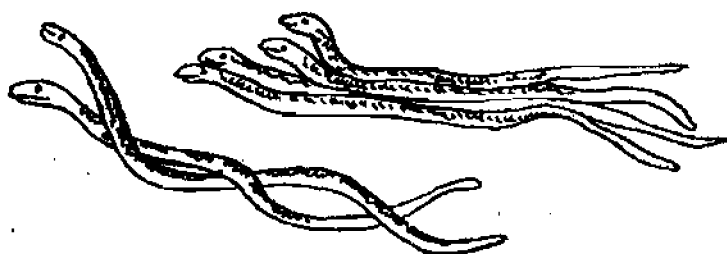
Khun um-umuy chi arkhaw ja allon anu Pfatpfaton hi, "Umuy ta, Lingan, hichi pfalay mi ta i ta mi'tamu ti tan ma-id makay pontamuwan heto ta gway khun panghichaan ay tay urha." Ja allon Lingan hi, "Aa ken." Ja immali cha heto ad Na-udlaan. Khun cha ken mi'takhu hina ja khun cha mi'tamu ja mi'hapfar ja khun cha mi'liya'. Allon anu Pfatpfaton ay ahagwa na an hi Lingan hi, "Akkay ta mamahang ta." Ja allon Lingan hi "Aa, ken." Ja allon Pfatpfaton hi, "Mamahang ta ta allon ta ay cha amam an hi Ha-u-u ja hi inam an hi Pfaniyah ta i cha ilaon hay hana a-ammod cha ja

hay a-akhi cha. Ja emmat khu ay chita ta i ta khu
ilaon hay hana a-akhi ta heto pfuglay ta umali cha
ta mamahang ta."

Amat hichi ja ente-a cha an mun-olot. Pfinokhaan
cha hay hachi hahakhokhong cha ja hay hachi
a-akhi cha. Khun cha mun-olot. Napfalin an
nun-olot cha ja numpfaju cha. Napfalin chin pfaju
ja nunlopoh cha. Napfalin chin lempoh ja
numpfaju cha khu hay ehaang hi pfokhah. Ja gwa
an enat cha an amin ja inali chay, "He-a Ha-u-u, ja
he-a, Pfaniyah, i ju ilaon an amin chi i-ibpfa ju ta
umali aju ay nuy an arkhaw ta mamahang cha
Lingan ay Pfatpfaton." Amat hichi ja inalin Ha-u-u
hi, "Ti aa, ken." Immuy hi Ha-u-u ja inila na chin
i-ibpfa na an a-ulo-ulog. Ja emmat khu ay
Pfaniyah an i na khu inila chin i-ibpfa na an
apfanipfaniyah.

Gwa anu ay chuy an arkhaw ja allon anu Lingan
hi, "Alan ju akkay hini apalan ta epfarno' ju ja
empfalangchad ju ta gway pangpangngalan cha ay
ni ulu cha hana enapo ta-o an a-ulo-ulog ja
apfanipfaniyah un cha umali." Ja inali chay, "Ti
aa." Ja i cha enala chin apalan ja empfarno' cha ja

empfalangchad cha ta gway pangpangalan cha ay ni ulu cha. Ja inalin Lingan hi, "Alaon ju khu hini tinapijan ja inchalenganga ju ja eneg-egpong ju ay ni empfarno' ju an pfanutan. Ja inchalenganga ju ja pinnu ju hi pfupfud." Allon cha hi, "Aa." Ja enat cha.

Pinnu cha hi pfupfud hichin tinapijan ja unagkhu gwa an nunkhawkhagwa ja hi-a-aloti-it cha hichi Chu'-it chin aton chin ulog an umali. La-ahna ja unot nahnahop ja emmatam cha chin pfalay cha Lingan ay Pfatpfaton. Ja khun ma-in-in chin tatakhu an allon cha hi, "Unchani ja nun-alat chita-o." Ja immali cha ay chin partug ja empagngar cha chin ulu cha chin apalan. Ja gwa chin numpfinpfino-ob-on an ulog an gwa chin mun-ang-angitit ja gwa chin mumpompforpfolah ja

gwa chin mumpompforpfolengngah. Gwa an amin
chin kalahen chi ulog.

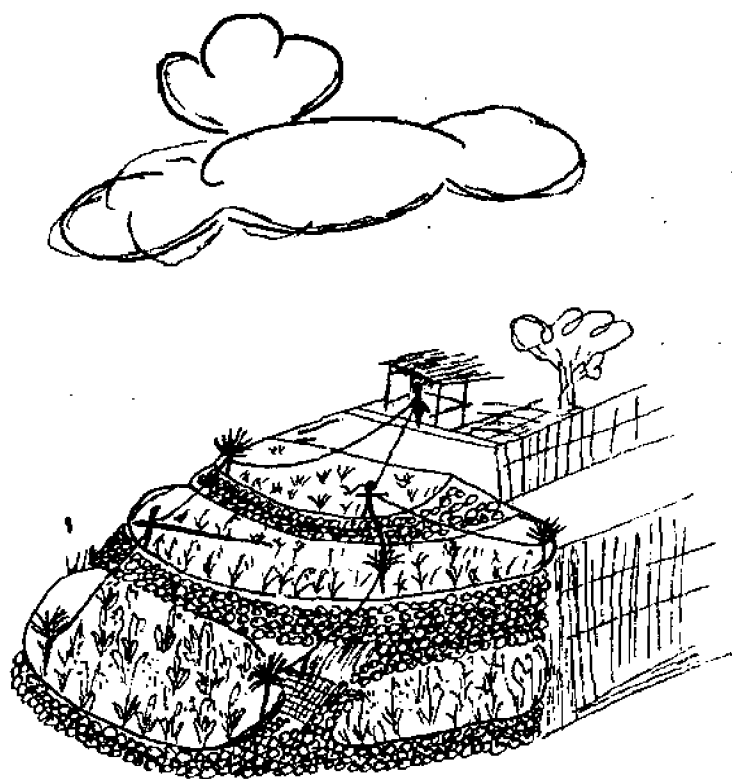
Ja amat hichi ja tinnig cha khu chin
apfanipfaniyah. Ja entoo' cha ay chuy pfupfud an
nitto chin tinapijan. Nun-apfutong chin a-ulo-ulog
ja chin apfanipfaniyah ja hipfikopfikor cha chin
pfalay cha Pfatpfaton ay Ligan. Allon chin
tatakhu chi, "Anagkha ay chita angnge, Ligan, ti
unchani ja emmalat cha." Ja allona hi, "Achi. Achi
ju tugwa i luchiton. Anong un cha amat ja achi ju
hopliton." Ja inalin chin tatakhu hi, "Aa, achi mi."

Amat hichi ja hijah chuy chi ang-angonoh na.
Ni'takhu cha Pfatpfaton ay Ligan hi mapmaphod
ja ingkhana.

Aligkhujon ay Pfukhan

Anu cha Aligkhujon ay Pfukhan an gwa han chugwa an empfalay cha an cha Khullunan ay Khajon. Ja khun cha i pun-achukhon cha Khullunan ay Khajon chin cho-or an pajaw cha. Inali cha ay Khullunan hi, "Umuy a ta he-a chi i mun-achug hichi nanginnahpfun an pajaw ta-o ta hi Khajon chi mun-achug heto nanginna'jab an pajaw ta-o. Ja oto'togna hon nalo' aju ay ni pfalay ta-o ta un mi khun ijali hay anun ju." Ja amat hichi anu atag ken ja inalin cha Khullunan ay Khajon hi, "Ti aa ken, ta i mi achukhon hini pajaw ta-o ta achi pun-a-an chi pfucheng hini pakhuy ta-o."

Amat hichi ja gwa an nanong ja enala cha anu atag chin loblobpfong cha ja chin ur-ulloh cha ja nunhijan cha an hin-akhi. Ja immuy hi Khullunan ay chuy nanginnahpfun an pajaw cha ja immuy khu ken hi Khajon ay chuy nanginna'jab. Ja

immuy cha ja ente-a cha anu an mun-achug chin
nanong ja ingkhana chin mahilip.

Ja inalin Aligkhujon ay abagwa na an hi Pfukhan
hi, "He-a akkay chi i khun mang-uy ay ni anun hay
hana ung-ungungnga hichi pajaw ti tan ha-in ja

ija' khun me'pfo'la. Hotti nangamong a an munhakha'-ang ja mang-uy hi hongot cha." Ja amat hichi anu ja allon Pfukhan hi, "Ti aa kaykhu."

Ja khun umu-umuy chi arkhaw ja tinnig Pfukhan han engha na an nangpfalay ay chuy chalan an khuna agwun an mang-uy chin anun cha Khullunan ay Khajon. Hi Aligkhujon ja gwa ayya anu atag hay pfo'pfo'laona hon impi-uy na ay Pfukhan an allona hi, "Inginam hitay hay manmannu' ta gway ipihcham ay ni ung-ungungnga an i khun mun-achug." Hon khun alan Pfukhan hichin pfino'lan Aligkhujon hon ingngina na hi manu' ja hay inahinan ta ipihcha na chin ung-ungungnga.

Muti unagkhu anu atag khun umu-umuy chi arkhaw ja khuna eto'nan hi Khullunan hi pe'-ana. Ja hi ayya Khajon an hi ibpfan Khullunan ja mapmaphod chin khun ijuy ina cha an anuna ja ihcha na. Ja hi ayya anu atag Khullunan ja hay tugtugkhud ja hay tungar chi manu' chi khuna ijuy hi khuna pe'-an ja pi'-ihcha. Ti najuna gwot ja un khun ijuy Pfukhan chin mun-aphod an anun ja ihcha ay chuy engha na.

Ja amat hichi ja khun atag ma-ong-ong-ong hi
Khullunan ja hi ayya Khajon ja matatabpfa ti
mun-aphod chin khuna anun. Ja khemhona atag
hu-un maphod khu chin khun pe'-an ibpfa na an hi
Khullunan. Ja mattomattoy hi Khullunan hi
henaang na. Muti un anu umuy hi ina na hon achi
na anu tikhan hi Khullunan an una anu ipfughor
chin pantaw hon inali na hi, "Tayya han pe'-an mu
khu, Khullunan!" Muti un anu emohgwat
Khullunan hon napfupfuhgwit chin tungar ja chin
tukhud an anuna.

Ja amat hichi ja gwa han hennomananong ja
inanuhan anu atag Khullunan ja khimmahad. Ja
nonnomnom hija. Ja allona hi, "Nga chah ton ato'
atag? Ti tan matoja' hi henaang u ja achi umali hi
ama an mannig ay ha-in." Ja amat hichi ja
unagkhu anu naloh han pfukha ja allon anu
Khullunan hi, "Pfukhapfukha, og-okhahhom hay
oha ay ni payyapayya' mu ta gway pe'payyapayya'
u an me'tayyatayyap ad lagkhulagkhud." Ja amat
hichi anu ja enpajagpag anu chin pfukha chin oha
an chutchut na. Ja immuy anu hi Khullunan ja
enala na ja inchu'-ot na ay chuy ipfat cha.

Ja gwa khu an nungkhawkhagwa ja naloh han pfalog ja inali na khu hi, "Pfalopfalog, og-okhahhom adni' hay aha ay ni payyapayya' mu ta gway pe'payyapayya' u an me'tayyatayyap ad lagkhulagkhud." Amat hichi ja enpajagpag khu chin pfalog chin oha an chutchut na ja i khu anu atag enalan Khullunan ja inamong na.

Ja unagkhu gwa an naha'-ad ja chengngor anu Khajon han khun pun-uwai' Khullunan. Ja allona anu hi, "Anagkha atag ta khun mun-u-uwai' hi ibpfa' an hi Khullunan? Unchani atag ja un immingoho hotti ta umuja' ta ija' tikhan." Muti unagkhu allona ta umuy ja chenom-or chin hagwiti an omman chin pakhuy ja agkhuy na atag intuloy an immuy ti cho-or chin hagwiti ja khun cha pon-a-an chin achukhana.

Amat hichi ja gwa khu han hennomananong ja khimmahad khu hi Khullunan ja tinnig na khu han muntayyatayyap an khajang. Ja allona khu hi, "Khajakhajang, og-okhahhom hay oha ay ni payyapayya' mu ta gway pe'payyapayya' u an me'tayyatayyap ad lagkhulagkhud." Ja amat hichi ja empajagpag anu chin khajang ja nun-a-akhah

chin chutchut na. Ja immuy anu atag hi
Khullunan ja madmachennor an mun-among ti
cho-or chin chutchut an engkhah chin khajang.

Ja amat hichi anu ja inhikhop Khullunan ja khuna
anu epacha ja khuna allon hi, "Aa, tojan ammuna
hi pe'chutchut u muti mahapor an gway hopfat ja
gway khamat u." Ja amat hichi anu khu ja
pfimmutay khu chin partug ja tinnig na khu han
pugwapo. Ja inali na khu hi, "Pugwapugwapo,
og-okhahhom hay oha ay ni hopfat mu ta gway
pe'hopfat u an mi'jali ad lagkhulagkhud." Amat
hichi anu ja ingwitigwit chin pugwapo hichin ulu
na ja nakhah chin hopfat na. Ja aygwikhit hi
Khullunan an i mangala ja tinnig na anu hi ina na
an gwa an khun umali an nuntutunnud cha chin
engha na. Ja khun cha makmakekke. Ja
khinalakhar anu atag Khullunan ja enha'pfa na
chin hopfat ja chin chutchut an inamong na. Ja
allon Khullunan hi, "Aa, hichuy chi enghan ina an
khuna pangeto'to'nan ay ha-in."

Ja amat hichi anu ja emmatam cha Pfukhan ay
chuy engha na chin agwachaana Khullunan ja khun
cha anu kekejan an allon Pfukhan hi, "Anagkha,

Khullunan, ta malili-oh a ay ni patjay ja achi a pfumutay ta mun-achug a?" Amat hichi anu ja allon Khullunan hi, "Aa, toja' an pfumutaja'." Ja enggwallang anu ken ina na hichin pe'-an Khullunan an tukhud ja tungar. Ja empacheh cha ay chuy engha na. Ja pfimmangon khu atag hi Khullunan ja emmohchong na chin in-alin ina na an tukhud ja tungar an anuna. Ja khun anu mun-a-akhah chin luwa na an allona hi, "Anagkha atag tatagwa ta amat heto hi ina an khuna' eto'to'nan?"

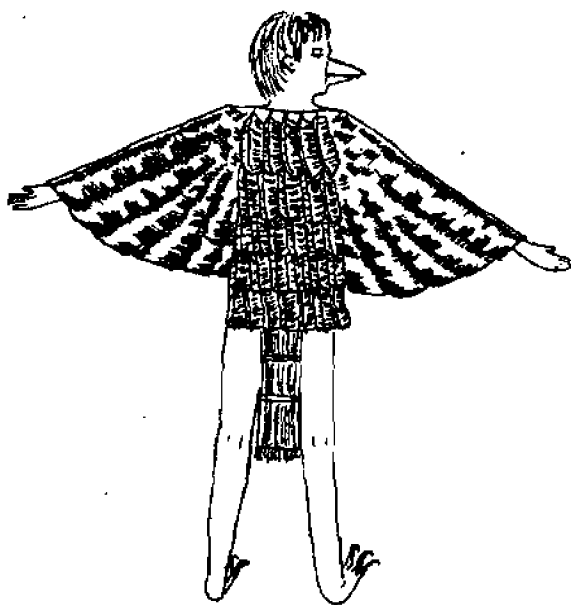
Amat hichi ja pfimmutay khu ken anu ja tinnig na han alaw an maloh. Ja inali na khu hi, "Ala-alaw, og-okhabhom hay khamat mu ta gway pe'khamat u an mi'jali ad lagkhulagkud." Ja nun-epajagpag anu chin alaw hichin hu-i na ja nakhah chin chugwa an khamat na. Amat hichi ja allon anu Khullunan hi, "Aa, toja atag an ammuna hitay hi pe'tajap u ta mi'-uja' akkay ad lagkhulagkhud."

Amat hichi anu ja allona hi, "Ai', mahapor ay chita angge an umuja' ta ija' pfokhaan hi ibpfa' an hi Khajon tatagwa ja una' me'tajap." Amat hichi anu ja immuy ay chuy agwachaana Khajon ja khun anu

mun-ugwap an allona hi, "Chaad a mah, ibpfa' Khajon? Tan umaliya' akkay an me'lewlegwa ti tan immingohowa'." Ja mun-an-anla anu atag hi Khajon an allona hi, "Aa, umali a atag ti tan immingohowa' ay he-a an napfajag ja agkhuy ta nuntinnikhaw." Ja immuy anu hi Khullunan ja unagkhu anu tinnig Khajon hi ibpfa na ja na'na'-ong'ong! Ja allon Khajon hi, "Anagkha ta na-ong-ong a? Un a chah nunchokhoh?" Ja allon Khullunan hi, "Aa." Ti achi na podhon an ipa-innila ay hija an un tugtugkhud ja tungar chi khun ichat ina cha ay hija. Ja amat hichi anu ja allon Khajon hi, "Ay inay, atag; an un a nunchokhoh ja agkhuy u inila." Ja allon Khullunan hi, "Aa, muti tan temmenong."

Ja unot anu atag na'na'-amtang ja gwa an homelong ja khun anu allon Khullunan ay ibpfa na an hi Khajon hi, "Hot tan umuja' hotti un atag ken nangamong hi piggwana." Ja khun anu atag mun-a-akhah chin luwa na. Ja allon Khajon hi, "Aa, muti achi a atag kumila ti umaliya' hi magwi'gwiit ta ijali' hay agguan ni anu' ti unchani ja un ad-adchi hay khun mu pe'-an." Ja allon Khullunan hi, "Aa, ammuna atag."

Amat hichi ja immanamot hi Khullunan ja ente-a
na gwot an epacha chin chutchut na. Ja gwa anu
an temmonga ja nachutchutan hija ja allona hi,
"Nga chah ton ato' an mangho'-op ay tay hopfat u?"
Amat hichi anu ja oto'togna anu ja enho'-op na anu
chin ta-o na. Ja ammu-ammuna anu. Ja allona hi,
"Nga chah ni agkhuy pay?" Ja inudhungana anu
chin chapana ja allona hi, "Ma-id kha'-omot u ay
chita angnge!" Amat hichi ja enala na chin
kha'-omot ja empacha na ay chuy hu-i na ja
ammu-ammuna anu. Ja immuy hichi cholah ja
khuna anu epadpacha an tomajap.

Ja unagkhu hin-a'-alina anu ja mompfopfob chin ahagwihagwiti an umali. Ja allon cha ay Khullunan hi, "Umali a akkay ni' ta tomajap ta-o ta i ta-o mannig hi anun. Ti cho-or makay hini anun hichi pfuludna an achi amat ay inam an khun chi-a atag eto'to'nan." Amat hichi anu ken ja ne'tajap hi Khullunan. Ja in-uy chin ahagwihagwiti hichi acho'lan chi pfunga. Ja allon cha hi, "Tayya! Pun-a-an ta-o hay hato ta gway atom an me'tapfa ti niya atag an na-ong-ong a." Ja unot achi mapfajag chi arkhaw ja himmapfit hi Khullunan.

Unagkhu na'-arkhaw ja allon ina na an hi Pfukhan hi, "Ijam tatagwa ta ijuy u hay mapmaphod hi pe'-an Khullunan ti un akkay tatagwa nunnaud an na-ong-ong. Ja tan umanamot hi Aligkhujon hi magwi'gwiit ja una' chah achi patajon una tikhan hi Khullunan an na-o-ong-ong." Ja immuy anu hi Pfukhan ay chuy khun pun-achukhan Khullunan. Ja unagkhu anu immuy ja allona hi, "Chaad a mah, Khullunan? Tan in-ali' han anum an maphod." Ja ma-id anu tompfar. Ja amat hichi anu ja henongkhop hi Pfukhan ja tinnig na ja chutchuchutchut chin cholong. Ja allona hi,

“Chaamah khu ay chita angnge hi Khullunan? Nga chah ton i na immajan?” Ja nun-ugwap anu ay Khajon an allona hi, “Ngay i immajan Khullunan? Anagkha ti tan ma-id?” Ja allon Khajon hi, “Tawwan. Ti un gwa han hen-oma-arkhaw an immali heto ja na'na'-ong-ong an allonay un nunchokhoh.”

Ja amat hichi anu ja empacheh Pfukhan an i maningit ja nepallog anu hi Khajon ay chuy achaaan Khullunan. Ja unagkhu anu atag tinnig na hichin topfong ja napnu hi tukhud ja tungar chi pfapfuy ja manu'. Ja allon anu Khajon hi, “Aa, an un atag hay hato tugtugkhud hini khun ijaln ina an pe'-an Khullunan an hi ibpfa'. Hijaot un ma-ong-ong.” Ja immali gwot anu hi Aligkhujon an hi ama na. Ja empfaag ken Khajon an allona hi. “Un ento'to'nan ina hi Khullunan ja hini engha nay hinalimunana. Ja tayya ken an i ne'tajap hi Khullunan.”

Ja amat hichi anu ja achi khun panganun Aligkhujon hi Pfukhan an una epfopfokok hichi pfalay. Ja nunnaud hija an na-ong-ong khu. Ja khun i hingihingiton Aligkhujon hi Khullunan. Ja

ma-id i na chinakngan. Ja allona ay Pfukhan hi,
"Achi' panganun he-a ingkhana an chaknga' hi
Khullunan."

Ja gwa anu han ohan nadhom an temmonga ja
inalin anu Khullunan chin numpun-ibpfa na an
hagwiti hi, "Ijuy ta-o mah hitay khigwi hichi pfalay
mi ta pe'-an cha ama." Ja allon cha anu hi, "Aa." Ja
gwa anu ken an malengkhop cha ama na an
nanallo' ja in-uy cha anu. Ja inur-ulloy anu
Khullunan ja impfughor na ja enggwallang na chin
khigwi ja empacheh cha. Ja allon anu Khullunan
hi, "Un adni' pe'-an ina hon pfato hitay khigwi."

Ja unagkhu nagwi'gwiit ja pfimmangon cha ama
na ja tinnig cha chin khigwi an negwagwallang
chin pamachingan. Ja khun cha anu anun. Ja allon
anu Pfukhan hi, "Ijam adchiya ta pe'tamtam u." Ja
unaagkhu anu pe'-an hon pfato! Ja amat hichi ja
allon anu Aligkhujon hi, "Aa ken, ti hitay khigwi ja
in-alin Khullunan an khun mu eto'to'nan. Hotti
hijaot un amat hina."

Amat hichi ja nonnomnom anu hi Aligkhujon. Ja
allona hi, "Nga chah ton ato' ta chupopo' hi

Khullunan ta achi tatagwa mumpfalin hi hagwiti ja ingkhana?"

Ja gwa anu han ohan nadhom ja allon Aligkhujon hi, "Alam ja umali tatagwa ad ugwani khu hi Khullunan an mang-ali hi khigwi. Hotti ijam ta achiya' malo' ta ingkhana umali hija." Ja timmu-ar anu hi Aligkhujon ja unagkhu temmonga ja mompfopfob chin ahagwihagwiti ja numpumpatto' cha chin ator. Ja immuy khu anu hi Khullunan ja khuna ur-ullayon an ipfughor. Ja gwa anu an impfughor na ja henongkhop ta egwallang na chin khigwi ay chuy patjay. Ja khinalakhar ama na ja impfukhot na chin pantaw ja chimpap na hi Khullunan. Ja engkha-ot na chin pfakhat ni pfalay. Ja khun anu mun-umun-ugwap hi Khullunan an allona hi, "Achiya' numpay chupopon ay he-a, ama!" Ja pfimmangon anu hi Khajon. Ja allon anu Aligkhujon hi, "Achi ay chita angnge mapfalin un la-ahna ja i a mumpfalin hi hagwiti." Ja immuy anu ken hi Khajon. Ja khun cha pun-aan chin chutchut na. Ja khun anu ken kumikumila hi Khullunan an allona hi, "Achi ju adni' pun-aan hini chutchut u." Muti khunot ken pun-aan cha Khajon ay ama na. Ja nunloh-op na

chin hopfat ja chin khamat ja allon Aligkhujon hi,
“Tayya. Numpfalin a hi takhu ja ngay khapo na ta
i a numpfalin hi hagwiti?” Ja empfaag na ken an
amin chin ena-enat ina na an hi Pfukhan. Ja inalin
Aligkhujon ay Pfukhan hi, “Tayya an un angkhay
hi engham ja i numpfalin hitay unga hi hagwiti ti
un mu ento'to'nan hija. Hotti ad ugwani ja
munhijan ta ta umuy a ay ni engham.” Ja khun
anu atag kumila hi Pfukhan an achi na podhon an
munhijan cha. Muti teneynan chamchama
Aligkhujon ja ma-id pohod na hi ni'takhuwan
Pfukhan. Ja mapmaphod ken chin pi'takhuwan
cha Khullunan ay Khajon. Ja angkhay.

Pattukhangnga

Gwa anu han hempfalay an cha Empfangad ay Empfangachon. Cha tay anu an hempfalay ja unagkhu kaykhu atag oh-ohha han empfalay cha ja i cha penatoy hi ama na ja hi ina na khu.

Cha tay an hempfalay an cha Empfangad ay Empfangachon ja cho-or chi pajaw cha ja gway pfuhi cha ja gway khangha cha ja uchumna pay hi khina-u cha hi nehaha'pfa ay chuy pfalay cha. Unot atag agkhuy immilog hichin oh-ohha an empfalay cha an hi Pattukhangnga ja allon anu hachi a-akhi na hi, "Ta un ta-o porhon hitay uchumna an khina-un cha Empfangad ay Empfangachon."

Amat hichi ja hachi anu a-akhin ama na ja immali cha hon, anong un gwa hi Pattukhangnga atag angge an empfalay cha, hon nun-ala cha chin penpenhod cha an khina-u hon allon cha hi, "Ijam

ta alan mi hay hato khangha ti gwa han enalan
amam ay cha'mi." Khun anu atag kumila hi
Pattukhangnga. Amat hichi ja enala cha khu chin
pajaw na. Ja immuy khu hachi a-akhi na ja i cha
khu nuntamuwan. Nun-iliya' cha hachi pajaw
Pattukhangnga. Ja amat hichi ken ja ma-id atag
hay allon cha hi pe'pajaw Pattukhangnga. Chin
pakhuy cha an nahagwar ja hichuy chi khuna
anun.

Unot amat hichi ja khun omer-ellog atag muti un
cha ab-abpfohlan. Unchani atag ta gwa hay
khagwong, hay amat hinan cholar ja hana
mamahang ja mi'pfulog ayya hi Pattukhangnga, ja
achi cha pitnuchon an un khun mangu-udchichi.
Unchani hon nunhongotan cha hini chalan an
pe-e'gwana. Ja khun anu atag kumkummila. Allon
Pattukhangnga hi, "Nga chah ni' chi pohod na ay
tay pi'takhuwan?"

Amat hichi ja empacheh na an mumpfangngad an
umuy hi pfalay cha. Nonnomnom ja khun
kumkummila. "Nga khu un la-ahna ja ma-id pohod
na ta umuja' atag hingiton nu nga chah chi

immajan cha ama ay ina. Ammuna un ta atag
mi'pfulog ja achi chita pitnuchon."

Amat hichi ja ente-a na mun-olot. Enolot na anu
han toloh nabto' ja inunga-ungar na an ib-ibpfaju.
Gwa an napfalin an impfaju na ay chuy an
arkhaw, ja enala na ja tenapana ja initto na chin
pfotong. Ja enala na chin lahot ama na ja initto
na hay hachi pfokhah ja hachi pfanga ja hachi
id-idjuloh na ja te'mar na.

Nun-ingwi'gwiit ja pfimmutay ay chuy partug cha
ja timmata'chug. Allona hi, "Nga khu ton machoto'
hi uja' pang-edchungan hi immajan cha ama ay
ina?" Unot amat hichi ja allona khu hi, "Tjam ta un
la-ahna ja hihinlong u hitay gwanggwang ta un
nangamong."

Amat hichi ja empacheh na anu ja khun
umu-umu-umu'-umuy. Unot gwa an khun
maha'-ad ja munhenaang chin unga an hi
Pattukhangnga. Amat hichi ja inta'chug na ja i
nunhakha'-ang anu atag ay ni pingngit chi
gwanggwang. Gwaot anu an napfalin an nangan ja

inhakhupit na khu chin lahhot na. Ja empacheh na anu ja khun anu atag umu-umu'-umuy.

Unagkhu la-ahna ja immuy ay chi achaaan-chi pfuludna ja napogpog chin gwanggwang. Inti-id na ja gwa anu han tinnig na an pfuglay. Ja khuna anu allon hi, "Patupatukhangnga, tenaytaynan cha ama na ay ina na." Chengngor anu hachi takhu ja khun cha allon hi, "Ma-id makay anila mi atag ay nuy an hi amam. Hotti khun a ken umu'-umuy."

Amat hichi anu atag ja empacheh na ja khun muntimunti'ti'-id chin unga an hi Pattukhangnga. Ja khun umu'-umuy ja chinakngana khu han pfuludna an michayyu. Ja allona khu hi, "Patupatukhangnga, an tenaytaynan atag cha ama na ay ina na." Amat hichi khu ja empacheh na. Khun umu-umu-umu'-umuy ja chinakngana anu han anchu-anchu-oy an ti-ichan. Ja allona hi, "Anagkha ay chita angnge ta anchu-anchu-oy hitay an ti-ichan." Gwa anu an homelong, ja allona hi, "Munnanonga' ay chita ay tay ti tayya an homelong ja achi matikhaw chi agwu'."

Amat hichi anu atag ja inta'chug na. Ja tinnig na anu hay achaaan chi pfato ja enggwallang na chin lahhot na ja enala na ja nun-apoy. Ja nunhakha'-ang ay chuy. Ja ay chuy anu atag chi nanganana ja ay chuy pfato ja oto'togna ja nanallo'.

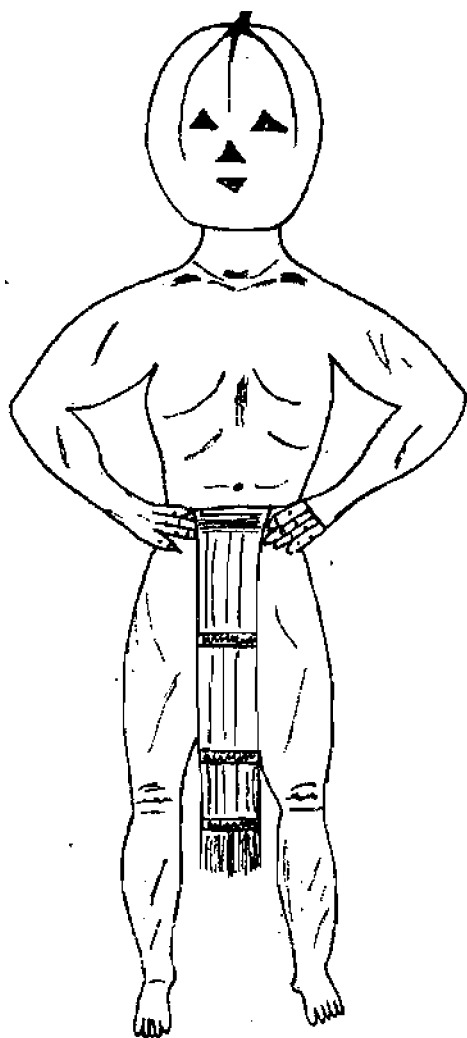
Ja gwa an na'-arkhaw ja enelana ja inana chin agkhuy na. Nangan anu atag chin unga an hi Pattukhangnga ja allona hi, "Ijam ta munti-icha' khu ta un u adchiya ti-ichon hitay anchu-anchu-oy an ti-ichan ta nangamong hay uja' chakngan."

Amat hichi ja khun umu'-umuy ay chuy an pfuludna ja nunchochottar. Tinnig na anu hay hachi ne-ohha-ohha an pfalay. Muti hachi an pfalay ja ma-id pfoppong cha an nabnab-on ja ma-id homerher an un cha khomegkhenong hachi an tatakhu. Immuy anu ja gwa han penghan chi pfalay an agwuna. Ja inta'chug na anu ay ni agwichan. Inali na khu hi, "Patupatukhangnga, an tenaytaynan atag cha ama na ay ina na." Ja chengngor han ohan lala-e ja pfimmutay. Unagkhu intikhaw Patukhangnga ay chuy lala-e ja un khu'khu' hichi ulu na! Ja nun-arhong hachi mata na an amat hi paang. Ja temma-ot anu hi

Pattukhangnga muti enegpor na ken. Allona hi, "Mi'hapita'." Allon anu chin lala-e hi, "Anah un la-ahna ja umali a heto an un ta makay matoy un ta umali heto. Anah un la-ahna ja he-a an unga ja un a umali heto?" Ja allona hi, "Ti aa atag, ti un amat heto an una' enapfoholan atag an una' it-ittang ja natoy cha ama ay ina ja enapfoholana' hay hana a-akhin cha ama. Ja numpoloh cha chin khina-u mi ja chin pajaw mi ja una' atag enapfoholan. Ma-id pohod na hi pi'takhuwa' hot un u akkay tikhagwun cha ama ay ina."

Amat hichi anu ja allon chin lala-e hi, "Aa. Nga chah ni ngachan mu?" Ja allona hi, "Aa, ha-in hi Pattukhangnga." Allona hi, "Nga chah chi hi amam?" Inalin Pattukhangnga hini ngachana. Ja allona hi, "Nga chah chi hi inam?" Inalina khu hini ngachan inana. Ja allona hi, "Hot ha-in ay chita angnge. Ha-in hi amam! Muti tayya an....." Ja inalin gwot khu Pattukhangnga hi, "Hot he-a hi ama?" Inalinay, "Aa, ha-in." Allona hi, "Anagkha mah ta ma-id chin ulum? Achi ja' amat hina chin ulum. Ja achi amat hina chin angah mu." Ja allonah, "Aa, ken, ti una' i ne'ngajaw ja inaan cha

chin ulu' ja enlajaw cha ja tan un khu'khu' hitay
in-u-ulu'."

Amat hichi ja hinanhanan ama na, "Nga chah chi atag enat mu an chimmalan?" Ja hinudhud na an allona hi, "Una' nunnanong heto chalan ja tan emmatama'." Ja allon ama na hi, "Aa, ay chita, hotti achi a mapfajag heto atag. Ti un chah ma-id ta-ot mu an matoy ta un ta umalih to. Hotti anong kay un amat hina ja mahapor an mumpfangngad a hichi lota." Ja allona hi, "Angnga' ni'. Achiya' mangkay ti unchani ja penatoja' hana a-akhim." Ja allon khu ama na hi, "Achi an mumpfangngad a atag ta una' mangunud ta umaliya' ta mi'hapita' ay chicha ta pun-epfangngad cha chin khina-u' an nun-ala cha." Ja allonay, "Aa, muti tan achawwi mangkay hitay enenggwa'." Allona hi, "Achi an umuy ta ken ay chuy pangngerna an partug." Enala na anu chin hu'-ud na ja inchuhag na ay chi tigtig cha ja inu-ugnan chin unga.

Unagkhu inimit na ja ne-atam ja timmata'chug hi Pattukhangnga hichin partug cha. Amat hichi anu ja khuna atag umu-umungon chin cho-or an o-it ay chuy pfalay cha. Ti chenor anu atag chin hakhokhong cha ja chin uchumna an mabmapfohhor ja i cha nuntapalan chin pfalay cha hi khinalot ja hi o-it ja numpetla-an cha chin uleng

cha ja chin haggaw cha. Unot gwa an una etaytay
ja gwahna khu hi ama na an nangunud.
Timmata'chug ja allonay, "Aa." Munhapihapit hi
ama na an allona hi, "An un kaykhu hijah tay ay
cha'ju chi aton hana a-akhi'." Mun-ali-ali an
mango-otong an munhapit ja allona hi, "Chaad aju
mah, ton hahakhokhong? Ma-among aju adchiya."
Ja un anu gwachinonon chin hahakhokhong cha
hon hito'to'gwar cha. "Anagkha, nga चाह नुय
immali an lala-e an khun munhapihapit an amat
hi hapit Empfangachon?" Gwachinonon ja un cha
or-olayyon an umali hina pfalay cha
Pattukhangnga. Immali cha ja na-among cha chin
hahakhokhong cha. Mapfungot anu ken hi
Empfangachon an allona hi, "Anah un la-ahna ja
una' agkhu natoy ja i ju aton heto hitay
nunhittugwan mi an i ju puntatapalan ja i ju
punpetla-an? Uma aju ta pun-omong ju hato
khinalot. Umungon ju an amin ja inulahan ju hay
hachi i ju nun-epetla'. Ja allon ju hay hana a-akhi'
ta mumpanga-ali cha." Empapfokha cha chin
a-akhi na ja khun cha pun-omong chin khinalot
hachi hakhokhong cha. Tomatta-ot cha ken ti un
cha i mohgwaton chin angah na hon amat hi angah
chi nihahachag hi natoy.

Amat hichi ja makhalakhar cha an i mangulahan
 chin pito'. Unot achi mahop ja gwacha hachi a-akhi
 na an khun cha mun-ollo-ollong an umali. Ja khun
 ken mango-otong hi Empfangachon an allona hi,
 "Nga chah chi nenomnom ju ta la-ahna ja
 una-agkhu natoy ja i ju numpoloh hitay pajaw ja
 chin khina-u mi?" Amat hichi ja allon cha hi, "Achi
 atag, an epfangngad mi." Ja gwachinonon hon i cha
 pini-ug chin pfuhi ja hay hachi khangha ja hachi
 uchumna an khina-u an un ammuna hachi tapfa'
 hon nun-elajaw cha. Muti ay chuy ja an amin ja
 nun-epfangngapfangngad cha. Ja allon cha hi,
 "Achi a adni' amat hina ta achi cha'mi ijagwon."
 Allon chin a-akhi na hi, "Tan epfangngad mi an
 amin chin khina-u ju ja achi mi atag apfohlan
 hitay empfalay mu an ipfilang mi ad ugwani an
 empfalay mi." Allona hi, "Aa tugwali ti titigkha'
 makay nu nga chah nuy i ju aton ja umali ja
 inijaw u cha'ju." Ja allon cha hi, "Achi tatagwa."
 Empfangngad cha ken hay hachi ja allon cha hi,
 "Ipfilang mi tatagwa he-a, Pattukhangnga, hotti
 achi a atag tomatta-ot ay cha'mi ad ugwani. Ja
 ipfilang mu cha'mi an ammod mu." Allon
 Pattukhangnga hi, "Mu aa adni' anhan ti tayya an
 ma-id cha ama ay ina ja cha'ju anhan chi

mammamhod ay ha-in ja cha'ju chi umaliya' hi
amat hi ammod u." Amat hichi ja allon cha hi, "Aa,
atag."

Amat hichi ja allon ama na an hi Empfangachon
hi, "Ot tayya an tan umuja'." Empacheh na ken ja
alina ja na-utaw. Ja ay chuy mahpay ja
hinalimunan cha hi Pattukhangnga.

Ja hay anu pfalay cha Pattukhangnga hi
negpongana ja heto ad Chumang hichi ad Pñtaor.
Ja gwahna han pfuhi an inahho an allon cha an
inchat ama na ay Pattukhangnga an allona hi,
"Tayya ta ijuy mu hichi pfalay ta-o ta khun mu
pangnomnomnomon ay ha-in." Ja ad ugwan ja
gwahna anu hichi ad Pñtaor hinuy inahho an amat
hi pfuhi an khun cha anu pangittugwan hi
pfupfud. Ja hichuy chi achaan chi pfalay cha. Ja
angkhay.

Inlalawwijon ay Impfukakawwijon

Anu cha Inlalawwijon ay Impfukakawwijon. Hi anu Inlalawwijon ja oha hija an maliya' an takhu. Gwacha han empafalay na. Hi Inlalawwijon ja omarkhaw an umuy mun-apja hi pajaw ja omarkhaw an i muntamu.

Amat hichi ja hachi hakhokhong cha ja omarkhaw cha khu an i manganop. Omarkhaw cha khu an i mannig hi ihcha cha. Achi cha khun me'-apja hi pajaw an un cha omarkhaw an i mannig hi ihcha, hi urha ja hay namulu'.

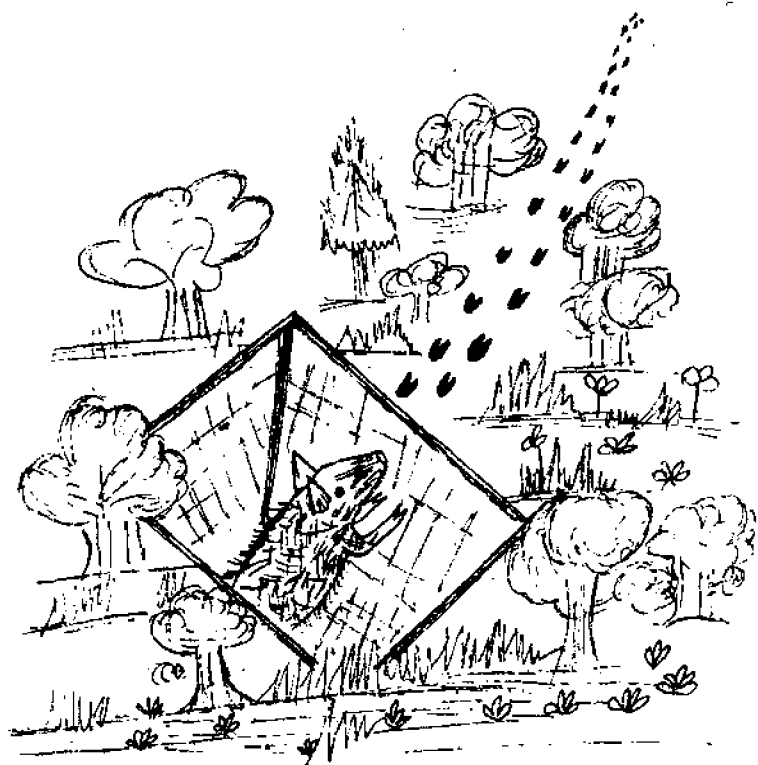
Amat hichi anu ja khun umuy hay hachi empalay Inlalawwijon an i khun mi'-ihcha chin namulu' ja urha an khun ipfutay chin hakhokhong cha. Allon anu chin hakhokhong cha hi, "Ma-id. Achi aju khun umali heto. Uchuna agkhu ni' ta alaon ju hini inliya' amam ja inhicha ju hini ma-an ay ni ma-an."

Amat hichi ja immuy chin unga ay ama na an hi
Inlalawwijon ja allonay, "Ama, niya an mapfungot
hay hana hakhokhong ta-o an allon cha hi achi ami
anu khun i mi-ihcha ta hini anu iliya' mu anu ja
hijay ihcha mi." Amat hichi anu ja allon atag
Inlalawwijon hi, "Ot ma-ajuwot heto ta mihihitto
ta-o. Achi aju tugwali umuy hichi."

Amat hichi ja impfi-ah Inlalawwijon anu an
manguma. Munhapfar hi lo'to ja nun-ephod hi
pfito. Ja cho-or chin me'na an urha ja namulu' an
khuna alaon hon in-anamot na hi pfalay cha. Ja
inihcha cha hon inchat cha ay chin hakhokhong
cha chin uchumna. Ja hay hachi an khuna aton ay
chuy hakhokhong na an mapmaphod ja khun
pfuma-in hay hachi hakhokhong na an khun cha
allon hi, "Tayya ay cha'ju an ichatan chita hi ihcha.
Ja chita-o ayya chin ar-arkhaw hi achi na khun i
omalan hi ihcha ja achi ta-o khun ichat hay
pi-ihcha cha." Amat hichi ja cho-or chin i khun
alaon Inlalawwijon an namulu' an mihcha.

Gwa han hennomananong ja khun cha mangan ja
khimmahad hichi unga. Ja empacheh na an immuy
hichi lo'to. Nakhipfoh hi ama na ja khimmahad cha

ja allonah, "Chah khu hini unga?" Mun-ali hay
hachi hakhokhong cha. Allon chin hakhokhong cha
hi, "Ma-id an tinnig mi an immuy hichi lo'to." Amat
hichi anu ja inunud Inlalawwijon. Ti khemhona un

ne'na ay nuy pfito. Amat hichi ja immuy ja i na tinnig ja gwaot tatagwa an nanattoy chin unga an chimpap chin namulu'. Immuy hichi unga ja ene-enggwa na hichin lotang. Ja tinnig na chin pfito ja gwa han nene'na an namulu' ja leimmatto' ja enalat na chin unga ja in-uy na hichi chohar na. Ja nun-alat na ja natoy chin unga. Ja numpatto' chin namulu' chin unga ja lemmajaw.

Amat hichi ja enalan Inlalawwijon chin empfalay na ja empatolo na ay chuy pfito. Ja nun-ugwap hay hachi hakhokhong na an allona hi, "Umali aju ta alaon ju hitay unga ti tayya an natoy, ta ija' hingiton hini namatoy ay hija." Amat hichi ja immali hay hachi hakhokhong cha ja enala cha chin unga ja in-uy cha hichi pfalay cha. Enephod Inlalawwijon han alapang an ajiw. Khuna e'no-e'nong ay chuy khatin chin namulu'. Ja khuna unu'-unu'-unuchon hichin namulu' anu ja ingkhana hichi ad Amujaw.

Amat hichi anu ja inah-upana chin namulu' ja un anu emmo-ohha. Ja na-apfa'-apfalihan anu hichi achor chi emmo-ohha an namulu'. Achi anu pe'-opon chin uchumna an namulu' ti pfimmahor

hija. Hotti toma-ot chin uchumna an namulu' an allon cha hi, "Achi a mi'jali ay cha'mi ti umali hini nang-empfalay ay ni penatoy mu ja ne'patoy cha'mi. Hotti un a omo-ohha."

Chinakngan anu Inlalawwijon hichuy namatoy ay chuy empfalay na ja khinajang na anu. Enala na ja enha'mang na ja allona hi, "Tan munbenaanga' ay chita angnge. Ta uja' mannig hi ija' anganan." Ja emmajat anu hi Inlalawwijon ay chuy ajiw ja mun-amma-ammang anu ja ma-id tikhana hi pfuglay an un anu hachi lo-toy tinnig na. Ja tinnig na anu han hin-ina. Allona hi, "Chuyya han takhu ta umuja'." Immuy anu hichi ahpfuna ja chinakngana han angang. Ja unagkhu emohgwat hichi ha'jabna ja tinnig na han tolo an unah. Ja unagkhu henogpfat na chin unah ja khun anu munlolo' chin chanum na. Ja amat hichi ja entataja na chin angang. Napnu chin angang hi chanum chin unah ja ininum na anu ja unot umuy ay chuy achaan chin hin-ina. Ja allona hi, "Pfinapfai! Hajakkay hongot ju ta mangana'." Allon anu chin pfupfai hi, "Ay! Khemhon ja un a pomatoy." Allona hi, "Aa ja engwallang ju ay nuy hini hongot ju ja immuy aju ay chuy chammangna

un ju allon una' pomatoy." Ja enat anu hay hachi pfinapfai ja immuy cha hichi chammangna ja un cha um-umpfun. Ja khun anu mangan hi Inlalawwijon. Allon anu Inlalawwijon ay chuy hin-ina hi, "Umuy aju ta i ju pfokhaan hana a-akhim ja hini amam ta umali cha ta alaon mi hini namulu' ja pini-ug mi hini angang ta ijuy ta-o hichi pfalay ju."

Immuy chin hin-ina ja i cha pfinokhaan cha ama na anu ja a-akhi na. Ja immali cha ja pini-ug cha chin angang. Ja pini-ug cha khu chin namulu'. Ja tomatta-ot cha an allon cha hi, "Unchani ja penatoy cha'mi." Ja hi Inlalawwijon ja allona hi, "Achi. Anah un la-abna ja ija' khu patajon cha'ju? Un u agkhu pfokhaan cha'ju ta gway pun-ibpfa' an mami-ug ay tay angang ja namulu' ja uja' agkhu patajon cha'ju?" Amat hichi ja in-uy cha hichi pfalay cha hichi angang ja hichi namulu'. Ja allon Inlalawwijon ay chuy hin-ina hi, "Alam ja ma-id ahagwan tay empfalay mu." Ja allona hi, "Ma-id." Ja inalin Inlalawwijon hi, "Hotti ta mun-ahagwa ami." Nun-ahagwa cha ja khun cha mi'takhu.

Khun umu'-umuy chi arkhaw ja i cha khun
mongngajaw ja cho-or chi chupopon cha hi
ePfalangao ja ePfahher. Pon-ameh cha chin khun
cha pi'chichittum an pe'papattoy. Mangam-ameh
cha. Ja hi khu Inlalawwijon ja initnud na hay
hachi tatakhu hon immuy cha khu an i manganop.
Ja cho-or chi alaon cha hi namulu' ja urha. Initnud
khu hay hachi tatakhu hon immuy cha hichi
gwanggwang an i cha khu mun-ephod hi ekep ja
nun-ephod khu hi ahar.

Chengngolot anu Impfukakawwijon hini aton an
mangala hi khachiw hichi gwanggwang ja allona
hi, "Nga khu nuy nangngachan hi Inlalawwijon an
allon cha an mangopot hi takhu ja namulu' ja urha
ja khachiw. Khenong ad tugwa ta ija' tikhan ta
patajo'."

Amat anu hichi ja hiningit na anu hay agwachaan
Inlalawwijon. Ja allona hi, "Chaad khu ton achaa
Inlalawwijon?" Ja i na empfokhapfokha. Ja allon
cha hi, "Nu cha an un cha khun munhapfu." Amat
hichi ja immuy hi Impfukakawwijon ay chuy
gwanggwang. Ja khun munhomunholong hi
Impfukakawwijon. Ja chinakngana hichi oha an

munhapfu, ja empfokha na ay hija hi, "Chaad ton agwachaan Inlalawwijon?" "Nu hichi ha'jabna." Ja immuy khu ay chuy oha ja allona hi, "Chaad mah ton agwachaan Inlalawwijon?" "Aa. Chuyya kaykhu ay chuy ha'jabna." Ja immuy khu hichi ha'jabna ja allona hi, "Chaad mah ton agwachaan Inlalawwijon?" "Chu ay chuy ha'jabna." Ja immuy anu ay chuy ha'jabna ja hennag han ohan lala-e an unga. "Umuy a otni' ay Inlalawwijon ta allom hi, 'Nu han khun umali mangkay an maningit ay he-a.'" Ja immuy chin unga ja allona ay Inlalawwijon hi, "Munhakhana a ti nan umali han lala-e an manapor ay he-a." Amat hichi ja numpfangngad chin unga. Ja allon Inlalawwijon hi, "Hot allon ju ta umali."

Hemma'jab khu hi Impfukakawwijon ay chuy oha an munhapfu ja allona hi, "Chaad mah ton agwachaan Inlalawwijon?" Ja allona hi, "Chu ay chi ha'jabna." Immuy ay chuy ha'jabna ja hi anu Inlalawwijon chi khuna pangpfokhaan. Ja allona hi, "Chaad chi agwachaan Inlalawwijon?" Ja allon anu khu Inlalawwijon hi, "Chu kaykhu ay chuy ha'jabna hotti anong khu ja unchani akkay ta

ngannungannu ta mangan ta ta gway ijilog mu.”
Ja allon Impfukakawwijon hi, “Ti mu aa.”

Amat hichi ja nuntongugwan Inlalawwijon hichi
khachiw. Gwa anu an agkhuy na-alloto ja
inggwahit na han napfa'-ojong an pfato. Amat hichi
anu ja inali na hi, “Hijah tay chi khun aton an
munhipfor an un ta khun muntuttuun.” Amat
hichi ja khun cha anu muntuttuun an manghipfor
ay chuy khachiw. Ja gwa anu an innilan
Inlalawwijon an nabhug hi Impfukakawwijon ja
gwa anu an muntuttuun ja pen-an Inlalawwijon
chin ulun Impfukakawwijon ja intubtutub na ja
nun-ekbobbob na ay chuy pfato. Ja khun
mun-amun-atto hichin hu-in Impfukakawwijon
ingkhana hi natoy ja una eponakhan ja intuud na
ay chuy pohong. Nun-ugwap ja allona hi,
“Mapfu-ar aju ti tan penatoy u hi
Impfukakawwijon.”

Amat hichi anu ja immali chin tatakhu ja
henegwat cha. Ja in-uy cha hichi pfalay cha ja
khun cha ken taytajagwan chin ulun
Impfukakawwijon. Ja angkhay.

Aligkhujon ay Engkhechah

Gwa anu han hempfalay an cha Aligkhujon ay Engkhechah. Hichin nun-ahagwaan cha ja namahang cha.

Unot achi umuy chi at hichi arkhaw ja nunhapfin anu hi Engkhechah. Immuy chi apat hi pfulan ja allona hi, "Tan munchokhoh hitay potot." Unot

na-amtang ja tomo'khong. Pfimmutay anu chin nahhun ja pfaniyah! Ento'khong na anu chin lema an pfapfa'pfa'niyah! Ja allon anu ahagwa na an hi Aligkhujon hi, "Ti anagkha ay chita angnge ta la-ahna ja un a agkhu tomo'khong ja un hay lema hi pfaniyah? Una' chah pfaniyah an enahagwam?" Ja allon anu Engkhechah hi, "Tawwan ni'. Ti agkhuy u innila. Anong un ha-in ja achi' podhon an pfaniyah chi empfalay ta muti tawwan ni' hitay khun mangephod hi takhu. Hotti ngay aton?"

Amat hichi anu atag ja enala cha han otongngan an ho'long ja nun-itto cha chin lema an pfapfa'pfa'niyah. Ja unagkhu gwa an chin me-atlo an arkhaw ja allon anu Aligkhujon ay Engkhechah hi, "Ti ijuy ta ken hichi pajaw ta i cha munhalluhallug. Ti hinuy chi podhon chi pfaniyah an mahapor an umu'-uy hi chanum." Allon anu Engkhechah hi, "Ti aa ken, ja in-uy mu. Ijuy mu ay chuy nehnot an pajaw." In-uy na anu ja impfu-aana ja hihalluhallug chin pfapfa'pfa'niyah. Ja amat hichi anu ja enggwallang na chin ho'long ja empacheh na. Tenaynana ja immuy hi pfalay cha ja i nangajiw.

Ja unot gwa an napujaw ja immanamot ja nangan
cha ja allona ay ahagwa na an hi Engkhechah hi,
"Tayya an mahilip hotti uja' adchiya tikhan chin
pfapfa'pfa'nyah. Ti unchani ja hemmelong hotti
uja' pu-ungon ja in-anamot u. Unchani ja gway
umuy hi aho ja nun-a-ana. Ta anong kay un
pfaniyah ja empfalay ta." Ja allon Engkhechah hi,
"Ti aa, hotti umuy a ta im tikhan ja peno-ong mu
ta i-alim heto pfalay ta-o."

Unagkhu empacheh Aligkhujon ja immuy ja gwa
an khun allon chin oha hi, "Angkhay, angkhay an
napoteng chin iwwit u." Inalin khu chin uchumna
hi, "Tomleng, tomleng, ti chonglon Aligkhujon an
ama ta-o." Amat hichi anu ja napoteng chin igwit
na. Ja nepallog khu chin oha ja inali na khu. Ja
napoteng khu chin igwit na. Napoteng ayya hichin
igwit cha hon nun-aloh-op chin op-op cha an
pfaniyah hon numpfalin cha hi ung-ungnga hon
chimma-ar cha ay chin pfanong. Immali chin
me-alema ja agkhuy ken pay emmatam hi ama na
an gwah chi ha'jabna an una inu-udhungan. Allon
anu chin me-alema hi, "Angkhay, angkhay, an
tayya an napoteng chin iwwit u." Ja allon chin
ung-ungungnga an gwah chin pfanong hi,

“Tomleng, tomleng, ti chonglon ama ta-o an hi Aligkhujon.” Ja napoteng chin igwit na ja nun-aloh-op khu chin op-op na an pfaniyah ja numpfalin hi ung-ungnga ja chimma-ar khu ay chuy pfanong. Amat hichi ja nachalatag cha anu atag ay chuy pfanong ja khun cha mun-or-ollo-or chin hichihid.

Ja allon Aligkhujon hi, “Unchani adchiya ta mehnota' ti anagkha ta achi' munnaud an matikhaw nu nga chah chi tikhaw cha. Anagkha ta nabnab-on cha an amat cha hi ung-ungungnga? Unchani adchiya tugwali ta mehnota'.” Ja khun umu-umuy ja nehnot ja tinnig na. Ja unagkhu tinnig chin ung-ungungnga ja allon cha hi, “Aay! Ama.” Ja he-a-ama-ama cha. “Umali a adni' ta agwiton cha'mi ti tan tungnin ay tay pajaw!” Allon anu ama cha hi, “Anagkha atag an tayya an numpumpfalin aju hi ung-ungungnga!” Ja nunpfokhaana hi ahagwana an hi Engkhechah ja allona hi, “Umali a akkay ni' heto, inna Engkhechah, ta tikhan ta, ta agwiton ta cha tay empapfalay ta ti tan numpumpfalin cha hi ung-ungungnga!” Ja emponag Engkhechah chin khuna oloton ja temmagtag an umuy. Allona hi, “Ti

aa hot ni' atag!" Ja una agkhu tinnig ja allona hi, "Inay atag an nuja otni' an numpumpfalin aju hi unga! Ta pfu-un aju pfaniyah tatagwa!" Allon cha hi, "Aa, ta umaa aju ta i-abpfa cha-mi." Immuy cha ken ja hena'gwer ama cha chin chugwa ja in-agto na chin aha. Ja immuy khu hi Engkhechah an hi ina cha ja hena'gwer na chin chugwa. Ja empacheh cha ja mun-an-anla cha anu an mang-uy hi pfalay cha ti lema mahpay an ung-ungungnga an momponchallan.

Amat hichi ja immuy cha ja tinnig inan Aligkhujon an hi Impfalla-uwag ja allona hi, "Nga chah ay chita angnge chi i ju nunpangalan hay hana ung-ungungnga?" Ja allon cha Aligkhujon ay Engkhechah hi, "Muti hay hatu mah chin pfapfa'pfa'niyah!" Ja allona hi, "Ay inay atag angnge mu hina ni' atag!" Ja chinagwat Impfalla-uwag chin ung-ungungnga ja hichallachallan cha hichin pala-ad. Ja allon cha hi,^t "Umaa aju atag heto ta panganun mi cha'ju." Ja pinarti cha chin manu' cha. Ja enephod cha anu an panganun. Nakhibpfoh an penangan cha ja linupfungan cha chicha.

Ja amat hichi ja khun cha omer-ellog ja natakh
cha an amin. Ja hichin anu oha ja narhin hichi ad
Pfutikhi ja hichin anu oha ja narhin hichi ad
Pfanaw. Ja hichin oha ja narhin ad Pfonto'. Ja
hichin oha anu ja narhin hichi ad Pfaligwon. Ja
hichin oha ja narhin heto. Ja henomlag cha ja
cho-or chin empapfalay cha. Ja natakh cha an
amin. Ja angkhay.